POSTVERSAND
MÜNCHEN

B 21696 E

ÉLETÜNK

XXXII. évf. 6. szám (32. Jahrg. Nr. 6)

Az európai magyar katolikusok lapja

2000. június

HIMNUSZOK SZENT LÁSZLÓ KIRÁLYHOZ

Reggeli dicséretre

Új dicséret hangja zengjen,
A királynak, énekeljen
Ujjongásunk dallama.
Mint a lépesméz, az ének
Olyan édes, a dicséret
László királyt zengje ma.

Véle kegyet, áldást nyertünk,
Meg is tartván, mit megleltünk
Hitvallásunk hajnalán,
Gyógyítja a betegséget,
Munkálja az üdvösséget,
Ahogy Mózes hajdanán.

Önlelkéből, rejtettségből
Csillag támad a világnak,
Tündökölnek a csodák.
Erejével, győzelmével,
Ellenségnek, barbár népnek
Futamítja nagy hadát.

Akik hírét együtt zengve
Összegyűltünk örvendezve,
Királyoknak Királya,
Add, hogy véle találkozzunk,
S eget nyervén eljuthassunk
Az örök boldogságra,
Ámen.

Esti dicséretre

Áve, égi király híve,
Királyoknak gyöngye, éke,
László, mennynek sorsosa!
Ég királyát hűn követted,
Országunkat védelmezzed,
Légy hazánknak bajnoka!

Menedéke magyaroknak,
Örök-társa angyaloknak,
Égi kegynek eszköze:
Üdvözlégy, ó, kiváltságos,
Híres-neves, igazságos
Jó ítélet hírnöke.

Vigadozzál, Magyar nemzet,
Harsonáljad, énekeljed
Új királynak új dalod.
Boldog Várad, szálljon híred,
Növekedjék dicsőséged,
Visszhangozzák századok.

Krisztus, földről himnusz szárnyal
Hozzád, aki keresztfáddal
Magadhoz vonsz népeket.
Szentek útja te vagy égbe,
Hitvallóknak dicsősége,
Néked áldás, tisztelet!
Ámen

Csanád Béla *fordításai*

A két himnusz a pannonhalmi bencések *maurinus breviáriumából*, a hazai latin költészet egyik utolsó alkotásából való. Szerzője a bencés *Valérius Ballay († 1885)*. A fordítások mai használatra készültek.

A következő kettős, július-augusztusi, nyári számunk július első hetében jelenik meg.

A szerkesztőség

TEMPFLI JÓZSEF nagyváradi püspök:

PÉLDAKÉPÜNK: SZENT LÁSZLÓ

Ünnepe június 27

A századok viszontagságai ledöntötték ugyan Szent László ércből öntött lovasszobrát Nagyváradon, de nem rendíthették meg és nem halványíthatták el azt az emléket, melyet népünk és kereszténységünk szívében emelt a királynak és a szentnek. Ezt nem pusztíthatta el az ateista-kommunista hatalom lelket gyilkoló, testet gyötrő vad uralma sem. Az újabb történelmi szelek pedig csak élénkítették a dicső király alakját.

Mindezt bizonyította az az országot-világot átfogó ünnepség, – mindenütt ahol magyar él a földön –, amelynek tanúi lehettünk 1992-ben, Szent László szentté avatásának 800. évfordulója alkalmából. Nagyváradtól, Szent László városától és egyházmegyéjétől Győrig, Budapesttől a székely Gelencéig templomaink kupolái alatt nemzetünk királyát és egyházunk szentjét ünnepeltük. Világi és egyházi emberek sokasága: papok, képzőművészek, tudósok, muzeológusok, mesteremberek és hívek dolgoztak azért, hogy ünneplésünk minél impozásabb legyen, Szent László fenséges történelmi alakjához méltó.

Miért példakép számunkra Szent László, úgy is mint szent, úgy is mint nemzetünk királya? Hogy népünk nem veszett el a történelem süllyesztőjében, s ma is tekintélynek örvend, ezt Isten és Szent István után Szent Lászlónak s az ő példája követőinek köszönhetjük. Nemcsak testi ereje s uralkodói lángelméje volt, de mély vallásossága is. Minden nemzeti és társadalmi nagyságnak kettős alapja van: kereszténységen nyugvó belső társadalmi rendezettség és jólét, s az ebből táplálkozó külső tekintély. Szent László király jellemző erényeire pedig a koronát az a tény tette, hogy sohasem a maga hasznát kereste, hanem minden cselekedete Isten nagyobb dicsőségére és nemzetének javára irányult. Mindez a kor legkerszténybb lovagjává avatta. A világ sok nagy és dicső fejedelmet tud felmutattni, de tiszta fönségben egyik sem tud László király nyomába lépni. Jelen felelős vezetőinknek ma is utat mutat és hitet jelöl. Prohászka Ottokár püspök így jellemzi Szent Lászlót:

„Ez az a férfiú, ki alatt Magyarország végleg kivívta függetlenségét, s belső békéjét, ki alatt nagyot haladt polgári s egyházi szervezkedésében, s hatalommá vált keleti Európában. Szent László dicsőséges alakja rámutat: a vallás élet legyen, de nemzeti élet is legyen. Erőteljes, dicsőséges nemzetek a vallásosság s a tiszta, szigorú erkölcs életét élik, erejüket onnan merítik, bajaikra gyógyfüvet ott keresnek. Tegyük nemzetivé a keresztény erkölcsöt, azt a szigorú, tiszta erkölcsöt, melyet Szent László élt s törvényeiben védett.”

AQUILA JÁNOS: SZENT LÁSZLÓ
Falfestmény 1367-ből, a későrománkori veleméri római katolikus templomban

Mert a történelem embersorvasztó sivatagi szelei még ma is sokszor elérnek hozzánk. Szükségünk van ma jobban, mint bármikor példaképre, de Istennél közbenjáróra is. Szent Lászlóban pedig mindkettőt megtaláljuk.

Üdvözlégy kegyelmes Szent László király,
Magyarországnak édes oltalma,
Szent királyok közt drágalátos gyöngy,
Csillagok közt fényességes csillag.

(Középkori ének)

Nagyvárad, 1982.

IMASZÁNDÉKOK

júniusra

1.

Imádkozzunk, hogy az Eucharisztiában ünnepelt és imádott Krisztust a keresztények mindinkább a világ üdvösségének tartsák és az élet kenyereként osszák meg egymás között.

Krisztus sokak számára lényegében ismeretlen, jó, ha történelmi személyiségnek tartják. Függetlenül attól, hogy egy maga fölött el nem ismert isteni hatalom illetve annak megszemélyesítője iránt az ember – úgy gondolja - nem tartozik felelősséggel, e tény jó kibúvó a felelősség vállalása alól. Viszont egyetlen felelősség sem szűnik meg azáltal, ha egyesek, csoportok nem fogadják el, illetve tagadják létezését. A felelősségre vonás idején – legkésőbb a halál után következő találkozás alkalmával Istennel – a személyes ítélet – rádöbbenti őket arra: Isten nem volt hajlandó „megszűnni” azért, mert ők tagadták, nem fogadták el létezését, követelményeit.

Akik elfogadják, azok eljutnak előbb-utóbb az Eucharisztia – az oltári szentség - tiszteletére, majd ünneplésére. Ebbe a fogalomkörbe tartozik az ember saját üdvösségének elismerése – Krisztuson, az Üdvözítőn keresztül. Csak következő lépés lehet annak felismerése és elfogadása, hogy Krisztus nem csupán a benne hívők üdvösségét munkálja, hanem Istentől, a Mindenhatótól kapott megbízatás folytán az egész emberiség üdvözítője, aki a nem ritkán nyomorúságos, nehézségekkel telt emberi életet mindenki – a méltánytalanul szenvedők – számára az üdvösség beteljesítéséig vezeti, tökéletesíti. Ez azonban a gyakorlati élet kísértései, tökéletlenségei, bűnei miatt nem történhet meg – általában – egy csapásra, hanem lassú fejlődésnek, növekedésnek a gyümölcse.

Az élethez, növekedéshez táplálék szükséges. Ezért hagyta ránk Jézus az „élet kenyerét”, amelynek magunkhoz vételével „belenövekszünk” Jézusba, lelkületébe, szellemi értékeibe – a 10 parancs és a szeretet-törvény gyakorlati valósításába.

További lépés az élet kenyerének osztása, megosztása, ahol a keresztény közösség a krisztusi lényeget valósítja.

Hosszú folyamat, telve problémákkal, visszaesésekkel, kétségekkel, de haladással és jézusi örömmel is. Érdemes érte imádkoznunk s Jézusról, az élet kenyeréről beszélnünk.

2.

A kínai papokért, szervezetekért és keresztényekért imádkozzunk, hogy apostoli és katolikus lelkület lelkesítse őket.

Minden ember vágya az Istennel kapcsolatot létesíteni, mert lelkében e vágy élő és megvalósítást kér, vár, követel. A Kínában élő emberek sem kivételek ez alól.

A körülmények, lehetőségek, előfeltételek gyakran formálják az emberi megnyilatkozások felépítését, minőségét, majd lényegét.

Súlyos nyomás alatt – évtizedes kommunizmus, amely tart ma is – egyesek komoly, teherbíró, áldozatokat, repressziókat vállaló és azzal élni tudó személyiséggé fejlődtek ki. Aki azonban nem bírta az állandó, mindig újra és új formában fellépő nyomást és bántalmazást – ez az idegrendszer erősségének, terhelhetőségének kérdése elsősorban – az gyakorta elfogadta a katolikus vallás helyébe emberileg alkotott államvallás gyakorlatát életében. Ez az állam-vallás sem nem apostoli, sem nem katolikus. Imádkozzunk, hogy mindegyikük megtalálja a lehetőségeket és az utat az apostoli vallás elfogadására és katolikus gyakorlására. Nem könnyű feladat!

Fejős Ottó

Frank Miklós:

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Hogyan lesz valakiből püspök?

Baráti körben merült fel a beszélgetés során a következő kérdés: „Hogyan lesz valakiből püspök? Végig kell-e járnia valamilyen „ranglétrát", mint a katonaságnál, ahol bizonyos számú szolgálati év után kinevezik tábornoknak? És mi a különbség a püspök, az érsek és a bíboros között?"

Miklós atya válaszol:

A feltett kérdés, tapasztalatom szerint, sokakat érdekel. Vele kapcsolatban azt is meg szokták kérdezni, hogy mit jelent az, ha valaki kanonok, esperes, prelátus.

Hogy világosan lássunk, mindenekelőtt tisztában kell lennünk az Egyház szerkezeti koncepciójával, mely Jézusra nyúlik vissza. Ő volt az, aki sok száz tanítványa közül kiválasztott 12-őt, előkészítve őket a rájuk váró feladatokra. Erre a 12 tagból álló kollégiumra, amelynek élére Simon Péter személyében vezetőt állított, építette az Egyházat, erre bízta vezetését és tagjait lelki hatalommal ruházta fel. Az utolsó vacsorán utasítást adott nekik, hogy ugyanazt tegyék, amit ő tett: a kenyeret és a bort változtassák át az Ő testévé és vérévé és vegyék magukhoz az Ő emlékezetére, feltámadása után pedig felruházta őket a bűnök megbocsátásának hatalmával – „Akiknek megbocsátjátok bűneit, meg vannak bocsátva."

Miután az apostolok Jézus megbízásából elkezdték hirdetni az evangéliumot, mindenütt, ahová csak eljutottak, a kapott hatalmat is tovább adták azoknak, akiket a létrejött keresztény közösségek – helyi egyházak – vezetésére alkalmasnak tartottak. Az Egyház szervezete tehát kezdettől fogva területi szempontok figyelembevételével alakult ki. Akkor is, ha a vezetők elnevezése csak lassan vált egységessé, nagy általánosságban a helyi egyház vezetőjét „episcopos"-nak, „*felügyelő*"-nek – ebből származik a magyar „püspök" szó – a vele együttműködő testület tagjait „presbyteroi"-nak, „*idősek*"-nek nevezték, ezek utódai ma a papok.

Az évezredek során kialakult gyakorlat értelmében ma a püspököt, azaz a helyi egyház fejét, az egyetemes egyház feje, a pápa nevezi ki; a püspök a lelki hatalmat az őt felszentelő püspöktől kapja, akire azt szintén az őt felszentelő püspök ruházta át és így tovább visszamenőleg az apostolokig. Így minden püspök apostolutód, mert vissza tudja vezetni az így kapott lelki hatalmat az apostolokra. Ezt nevezzük „apostoli szukcesszió"-nak, folytonosságnak, ami a protestáns közösségeknél megszakadt, viszont változatlanul megvan az orthodox egyházakban.

A püspök a teljes lelki hatalom birtokosa, míg a papoké részleges: püspököt, papot, diakonust csak püspök szentelhet. A püspöki hivatal nemcsak a lelki, hanem a tanítói és a kormányzói hatalmat és ezzel a joghatóságot is magában foglalja. Ezek általában egy meghatározott területre illetve az ott élő hívekre terjednek ki. Ezt a területet nevezzük *egyházmegyének*, élén a *megyéspüspök* áll. Vannak olyan egyházmegyék, amelyek akár történelmi okoknál fogva, akár mert az egyházmegyei székhely nagysága, fontossága azt indokolja, magasabb rangúak: ezeket „*főegyházmegyének*" vagy „*érsekség*"-nek hívják, élükön az *érsek* áll. Az őket körülvevő egyházmegyék néhány belső egyházi kérdésben hozzájuk tartoznak, és mint felettes hatósághoz, pl. egyházi bírósági ügyekben, hozzájuk fordulhatnak.

Magyarországon a Szt. István által alapított tíz egyházmegye közül három volt érsekség: az esztergomi, a kalocsai és az egri. Ezekhez járult újabban a veszprémi és Erdélyben a gyulafehérvári. Az utóbbihoz nem tartoznak hozzárendelt, u.n. „suffraganeus" püspökségek.

Minden egyházmegye nagyobb számú helyi egyházi közösséget foglal magában. Ezek lelkipásztori ellátását a püspök a papokra bízza. Egy-egy helyi egyházi közösség szintén meghatározott területre terjed ki és az ott élő híveket fogja össze. Ennek neve „*plébánia*", az élére kinevezett pap a „*plébános*". Az egymás közelében fekvő plébániák alkotják az „*esperesi kerületet*", ennek élén áll az „*esperes*", aki szintén „csak" plébános, de a püspöktől azt a megbízást kapta, hogy a kerület plébániáinak lelkipásztori ellátásában az ott tevékeny papok segítségére legyen tanácsadás, közös megbeszélések révén.

A nagyobb plébániákon a lelkipásztorkodás hathatósabb ellátására több pap, u.n. *segédlelkészek*, vagy *káplánok* működnek. Ezek többnyire fiatal papok, akik ilyenmódon megtanulják a lelkipásztorkodás gyakorlati szempontjait.

Újabb időben, főleg a paphiány következtében, a II. Vatikáni zsinat óta, résztvesznek a lelkipásztori munkában az u.n. állandó *diakónusok* és világi *lelkipásztori kisegítők* is: róluk egy más alkalommal külön is beszélünk.

Ezek előrebocsátása után válaszolhatunk a feltett kérdésre: „Hogyan lesz valaki püspök?"

A fentiekből már kiderül, hogy nem úgy, ahogy a katonaságnál, ahol bizonyosszámú szolgálati év után valaki eléri a tábornoki rangfokozatot. Az Egyházban nincs olyan ranglétra, hogy valaki előbb segédlelkész, aztán plébános, majd esperes, végül püspök lesz. A püspöknek bizonyos lelki, szellemi, tanítói, kormányzói képességekkel kell rendelkeznie, olyan egyéniség kell, hogy legyen, aki példaképül szolgálhat papjai és hívei számára.

De honnan tudhatja a pápa, ki alkalmas egy egyházmegyében, egy országban ilyen feladatra? Nos, az Apostoli Szentszék (Vatikán) illetékes hivatalai rendszeresen informálódnak, akár közvetlenül, úgy, hogy kikérik a püspökök és más vezető egyházi és katolikus világi személyiségek véleményét, akár közvetve, amennyiben ezt a feladatot elvégzi az illető országban akkredidált *apostoli nuncius*, a pápa nagykövete. Az általa összeállított listából választja ki a Szentszék, akit a legalkalmasabbnak ítél arra, hogy átvegye egy egyházmegye vezetését.

A konzultációnál figyelembe veszik többek között a jelölt korát és egészségi állapotát, nem lehet 35 évnél fiatalabb és gyakorlatilag 65 évnél idősebb sem, hiszen 75 éves korban minden püspök be kell, hogy adja lemondását. A püspököt többnyire világi, tehát egyházmegyei szolgálatot teljesítő papok közül szemelik ki, de gyakran valamilyen szerzetesrend tagja is szerepel a jelöltek között; Magyarországon ma legalább négy püspök szerzetesrendből került ki. Előfordul, hogy nem lelkipásztort, hanem teológiai tanárt, tudós embert neveznek ki püspöknek. Erre is volt és van jelenleg több példa, hazánkban is.

Külön kell megemlíteni az u.n. *címzetes püspököket*. Ezek lehetnek *segédpüspökök*, azaz valamilyen megyéspüspök túlterheltsége vagy megromlott egészségi állapota miatt, annak tehermentesítésére kinevezett püspökök, akik át tudják venni a püspöki funkciók egy részét. Tekintettel arra, hogy egy püspök mindig egy egyházmegye élén kell, hogy álljon, az egyház történelme folyamán kialakult az a szokás, hogy a címzetes püspökök olyan egyházmegye élére kerülnek, amely valamikor létezett ugyan, de hosszú idő óta megszünt. Ilyen egyházmegyék, az iszlám által később elfoglalt területeken pl. Észak-Afrikában, álltak fenn. A segédpüspök mellett ilyen egyházmegyék címére szentelik fel az u.n. *koadjutor püspököket* vagy *érsekeket is*, akik egy idős vagy beteg püspök mellett nagyrészt átveszik az egyházmegye vezetését és a megyéspüspök vagy érsek halála után automatikusan *utódlási joggal* helyébe lépnek.

Címzetes püspöknek nevezi ki a pápa a Szentszék hivatalainak, az u.n. *dikasztériumoknak* vezetőit és a vatikáni diplomáciai szolgálatban tevékeny, nagyköveti funkciót ellátó „apostoli nuncius"-okat is.

Még egy szót a *bíborosokról*. A bíborosi kollégium a pápa közvetlen tanácsadó testülete. Tagjai vagy a világon szétszórt fontos egyházmegyék főpásztorai közül kerülnek ki (pl. az esztergomi, a bécsi, a párizsi, a new-york-i stb. érseket a pápa hagyományosan bíborossá nevezi ki), továbbá a vatikáni hivatalok legfőbb vezetőit, vagy olyan egyházi személyiségeket, akiket a pápa érdemeik elismeréséül akar kitüntetni. Ismeretes, hogy a bíborosok választják maguk közül a pápát, de csak 80 éves korig van szavazati joguk. Számuk jelenleg 150 körül van, de valószínűleg Szt. Péter és Pál ünnepén, június 29-én újabb bíborosi kinevezésekre kerül sor. Hazánknak általában csak egy bíborosa van, az esztergomi érsek, bár a pápa egyes esetekben a múltban személyre szólóan bíborosi kinevezéssel tüntetett ki egyes főpásztorokat. Régebben világiak is kaptak bíborosi kinevezést. A legutólsó IX. Piusz államtitkára, Antonelli volt.

Mindezek a rangok, címek, amelyekről beszéltünk, valamilyen funkcióhoz tartoznak a világegyház síkján. Az egyházmegyék belső tevékenységük biztosítására szintén rendelkeznek vezetőkkel, tanácsadókkal és munkatársakkal, de mint említettem, erről még más alkalommal ejtünk szót.

Most még csak annyit szeretnék megemlíteni, hogy az egyházban ezenkívül használt megnevezések, megszólítások, címek, többnyire valamilyen kitüntetésre mutatnak. Pápai kitüntetések a pápai kápláni, pápai prelátusi, apostoli protonotáriusi cím adományozása, a „monsignore" (monszinyóre) megszólítás használata; püspöki kitüntetés pl. a címzetes apát-i, c. prépost-i, c. kanonok-i, püspöki tanácsos-i kinevezés, amelyhez általában nem fűződik hivatal, funkció.

Az Egyház világot átfogó küldetése szempontjából ezek nem játszanak lényeges szerepet. Egyedül az a fontos, hogy akit Jézus az Ő követésére hívott, akire rábízta a lelkeket, teljes odaadással végezze feladatát, ott, ahová állította, ameddig Ő akarja. ■

Millenniumi kiáltvány Amerikában

George E. Pataki, New York állam kormányzója a magyar millenniumi év alkalmából a napokban az alábbi kiáltványt tette közzé:

– Minthogy a New York-iak büszkén csatlakoznak magyar származású polgártársaik jelentős mezsgyekövének ünnepléséhez, mely történelmileg jelentős és Magyarország számára valóban kiemelkedő; ez évben államuk alapításának 1000. évfordulóját ünneplik világszerte a magyarok – akik ma hagyományban, kultúrában és számos múlt nemzedék tiszteletében gazdagok – minthogy a magyarok ősei mai honukba, a Kárpát-medencébe a Kr. u. IX. század végén vándoroltak mint nomád lovas nép és a kézművesség mesterei, akik több sikeres hadjáratot teljesítettek nyugati határaikon túl, míg Géza fejedelem (970-997) felismerte annak szükségét, hogy azokhoz a szokásokhoz idomuljanak, melyek Európa többi részén érvényesültek, mely munkát fia, István fejezett be, aki Németországból és Itáliából hívott papokat, hogy a pogány magyarokat kereszténységre térítsék; s ezzel a lelki megújulással egyetemben megnyíltak a Nyugat-Európában található kultúrához és erőforrásokhoz vezető utak; és

– minthogy a Magyarországtól keletre és délkeletre fekvő szláv lakosságok a kereszténység bizánci birodalom köré csoportosult keleti szertartását követték, István ehelyett Róma felé fordult, és II. Szilveszter pápától kért koronát, hogy ilyképpen országa, mint független királyság nyerjen elismerést; karácsonyi koronázása folytán Kr. u. 1000-ben Szent István (akit 1083-ban avattak szentté) azt is biztosította, hogy Magyarországot ne kebelezhesse be a Német-római Birodalom; királyi vármegyék és egyházi tartományok rendszerét vezette át, pénzt vertek, telepeseket hívtak és fogadtak be külföldről, és különböző etnikumok integrálódtak egy nemzetté; és

– minthogy Magyarország, mint fiatal állam, gyakran fenyegettetett betöréssel külföldről és szenvedte meg belső viszályok hatását; ennek ellenére a királyság rugalmassága hozzásegítette egy haladó időszak bevezetéséhez, melynek folytán mai magyarok itt, Amerikában, Magyarországon és a magyar szétszóródottság minden területén a Kr. u. 1000-et a magyar újjászületés sarkalatos évének tekinthetik; és

– minthogy a világközösség továbbra is azon magyar nép történelmének a lelkesítő hatása alatt áll, mely évszázadokon át érvényesült és virágzott, és ma egy hajthatatlan szellem által egyesítetten áll; úgy helyes, hogy amint részt veszünk ezen jelentős alkalmon, minden New-York-i csatlakozzon a magyar- amerikai közösség azon éves rendezvénysorozattal fémjelzett örömteljes ünnepléséhez, amely a magyar állam 1000. évfordulóját jelzi;

– ezért tehát én, Georg E. Pataki, a 2000-es évet ezennel kikiáltom a magyar millennium különleges elismerésére, és felhívok mindenkit e jelentős mezsgyekő megünneplésére, mely arra emlékeztet minket, hogy Magyarország történelme és népe valóban egyedülálló és kiváltságos, és értékes tanulságok hagyatékát tartalmazza minden nép számára. ■

Inkább a lehető jót akarom elérni középúton, mint a képzelt jót.
Széchenyi

Madridi levél helyett

RÉGI EMLÉK, KÉSŐ ÜZENET

Szabó Sándornak az örök hazába

Régen meg akartam írni, jó negyven éve. A fejemben röpködtek már kész sorok és helyük is megvolt: a párizsi Ahogy lehet, „a menekült magyar ifjúság lapja”. De mindig közbe jött valami. Aztán Rezek Román elment Brazíliába, a folyóirat megszűnt. Igaz, volt sok más, de az emlékezésből csak nem lett betű. Miért lesz most? Évtizedek papírhordalékában turkáltam, – ki is selejteztem legalább fél tucat levelet! – akkor került kezembe az, mely a hírt hozta.

A Salzburgi Landeskrankenhaus nagy hodály kórtermében bukkantunk egymásra R. Z. egyetemi hallgató és Sz. S. félbemaradt pék-, majd szabóinas (vagy talán fordítva), kettőnkre pedig Beáta nővér, a kedves erdélyi apáca. András-nap táján volt, amikor ott leesett az első hó. Sokan voltunk a teremben, harmincan vagy negyvenen, s csak a közvetlen szomszédokról tudtunk valamit. Egyszer szemben, a másik falmenti sorban szorgalmasan írt egy ágy mellett egy úr, s a beteg pápaszemmel az orrán aláírta. Pár óra múlva letakarták lepedővel, aztán elvitték. Végrendelet lehetett. Emlékszel?

Mi meg beszélgettünk, beszéltünk – szamárságokat. Például azt, hogy míg haza nem kerülünk, nem borotválkozunk. Mennyire nőhet meg az ember szakálla 37 év alatt? Akkor is csak rövid látogatás volt. El sem mentem a sümegi Fájdalmas Szűzanyához; az ígéretem nem ilyen hazatérésre szólt.

A borotvaügy különben rád nem is vonatkozott volna, hiszen te egyszer már hazamentél „végleg”. Betoppantál egy szép napon. Anyád és férje örömmel fogadott. Kifaggattak, dédelgettek, aztán harmadnap megkérdezték: „És te, fiam, mit fogsz csinálni? Hová mégy?” Akkor beállítottál apádékhoz. Ott is volt nagy öröm, de másnap megkérdezte a mostohád: „Na és neked, Sanyi, mik a terveid? Hová készülsz?” Te meg azt gondoltad magadban: ha menni kell, maradhattam volna ott, ahol voltam. És visszajöttél Salzburgba, mert te úgy átáltál át az ország- és zónahatárokon, ahogy az egyik szobából átmegy a másikba az ember.

Akkor egyszerre plakátra esett a szemed: „Vár rád az Idegenlégió!” Jaj, szegény! Vár rám és én nem tudtam! És siettél a francia zónába jelentkezni. A katonaorvos kivizsgált, aztán közölte: az Idegenlégió nem tart igényt szolgálatodra, s nem a gyülekezőhelyre, hanem az innsbrucki klinikára küldött. Így tudtad meg, hogy beteg vagy. A papíron hosszú, furcsa szó állt: Lymphogranulomatosis.

Hát visszajöttél megint. Nem érezted rosszul magad, csak nem volt étvágyad. Hamar fáradtál és viszketett a bőröd; a derékszíj fölött meg is telt minden inged apró lyukakkal a sok vakaródzástól. Nem tudom, kaptál-e valami gyógyszert, s ha igen, szedted-e. Különben nem sok kellett neked: egy ágy, egy kis étel, meg egy kis szeretet. Egyik sem hiányzott. Derék emberek jóvoltából szerény ifjúsági szálló lett az otthonod, ahol csak hétvégeken és szünidőben élénkült meg az élet. Ott segítettél a házvezetőnőnek, ha kellett. S bizonyára nem találtál semmi különöset abban, hogy 300 éves falak között lakol, egykori várkapu felső emeletén. Ott is búcsúztunk és fogtunk kezet először és utoljára. Nem leveleztünk. Te nem voltál betűvető ember, engem meg rabul ejtett az új ország, az új nyelv, a szokatlan környezet.

Egyszer aztán befutott Thilli, az osztrák tanárnő levele.

„A múlt héten a menekült kórházban meghalt Sándor. Az utolsó napokat karosszékben töltötte, – fekve nem kapott elég levegőt, – és hol magyarul, hol németül mondogatta: (Istenem! Mein Gott!) A dómplébános úr adta fel a szentségeket. Holttestét Sándor az innsbrucki egyetemi klinikára hagyta. Beszentelés után elvitték; nem tudjuk, mi lett vele.”

Én gondolom. Az egyetemi épületbe került, melyen ez állt latinul, – láttam egyszer magyar diáktalálkozó alkalmával –: „Itt örül a halál, hogy segíthet az életnek”. (A latin szavakra már nem emlékszem.)

Neved nem került fakeresztre, sírod sincs, melyre akár csak gondolatban pár szál virágot küldhetnék. Szabó Sándor, félbenmaradt szabó-, majd pékinas (vagy talán fordítva), rövid, húsz évre szabott életed végén a szenvedőkre gondoltál, az orvostudománynak akartál segíteni, s rájuk hagytad az egyetlent, amit adhattál: testedet. A világ aligha szerzett róla tudomást és biztosan senki sem mondott érte köszönetet. Ezért akartam ezt papírra vetni, ha ilyen későn is. Bár azt, hogy „későn”, Sanyi, talán már nem is érted, nálatok ott már nincs idő. Nálunk itt a földön van, s így nem tudom a kérdést elhessegetni: mikor juthattál az eszébe valakinek.

Na szervusz Sanyi!

Auf Wiedersehen!

Rónai Zoltán (Madrid)

NYUGATI MISSZIÓK - ELFELEJTVE ?

Látogatás Münchenben, Nyugat-Európa „titkos” magyar fővárosában

Az alábbi cikk – amelyben dr. *Cserháti Ferenc* müncheni plébános, püspöki delegátus, a magyar pasztoráció háború utáni megszervezéséről, a kezdeti nehézségekről, a jelen helyzet és a jövő kilátásairól ad helyzetképet – az Új Ember egyik korábbi számában (febr. 6.) már napvilágot látott. Minden sora elgondolkoztat, ezért közöljük a mi olvasóinkkal is. A kérdező *Elmer István*, az Új Ember szerkesztőségi tagja.

Szinte még véget sem ért a világháború – *kezdi a beszélgetést Cserháti atya* – máris megalakult Münchenben a katolikus Misszió. 1944-45-ben mintegy másfélmillió magyar indult el Nyugat felé, akik közül sokan Bajorországban, illetve Münchenben telepedtek le. A menekültekkel hetven pap – többségük katonalelkész – is érkezett. *Hász István* tábori püspök azzal bocsájtotta útra őket 1945 árilisában, hogy ahol lehetőségük van, igyekezzenek a magyarokat lelkipásztori gondozásban részesíteni. Münchenben két helyütt alakult magyar tábor: a *Funk-kaszárnyában* és a *Siemern Schule*-ban. Az egyikben ezer-ezerötszáz, a másikban kétszáz magyar tartózkodott. Előbb *Vincze Mihály* foglalkozott velük, majd *Rozsály Ferenc* piarista tanár érkezett közéjük, aki nekilátott a magyarok megszervezésének. A menekültek igen nyomorúságos körülmények között éltek a háború után, hiszen az ellenséghez tartozónak számították őket a szövetséges hatalmak. Egyedül a Vöröskereszt támogatására számíthattak. Németország földig volt bombázva, így a magyarok a német néptől sem remélhettek semmiféle segítséget. *Rozsály Ferenc* még 1947-ben is abban a katonamundérban járt, amelyben Magyarországról menekült.

Ma a vasárnapi szentmiséket a *Damenstift*-templomban mutatják be, amely a város központjában található. Két-háromszázan vesznek részt a szertartáson, s mintegy kétezren tartanak szoros kapcsolatot a magyar egyházi közösséggel. *Cserháti Ferenc* plébános mellett, aki ma is szatmári egyházmegyés pap, egy ifjúsági lelkész, *Merka János* és *Fehér István* szolgál a Misszión. Félállásban egy titkárnő és egésznapos lelkipásztori kisegítő alkotja a „személyzetet”. Időről időre ötezer példányban küldenek szét tájékoztatót, kérdés, meddig tehetik ezt magyar nyelven, hiszen egyre többeknek már könnyebb németül olvasniuk. A müncheni magyarság közösség – ami azonban nem jelenti azt, hogy ne rétegeződnének a társadalmi, gazdasági helyzet, illetve a származási hely szerint, hiszen más a mentalitása a felvidéki magyarnak, mint a délvidékinek, erdélyinek vagy szabolcsinak. 1990 előtt jelentkezett némi feszültség a hazajárók és a nem hazajárók között, illetve az elmúlt ötven-hatvan esztendő politikai és a mostani idők világnézeti megosztottsága egyaránt tetten érhető.

Amikor *Rozsály Ferenc* 1948-ban kivándorolt Amerikába, *Vincze Mihály* vette át az egyházközség vezetését. A nagy kivándorlások idején – 1948-51 között, aki csak tudott, menekült Németországból – ő is Amerikába távozott. Ekkor úgy látszott, megszűnik az egyházközösség. 1951 után *Hajdú István* vette át az egyházközség vezetését, majd 1955-től *Eperjes Ernő* lépett a helyére, egészen 1984-ig.

Azóta Cserháti Ferenc plébános szolgál, aki egyben a külföldön élő magyarok püspökének európai delegátusa.

– Egyházjogilag hogyan alakult a miszsziók helyzete az idők során?

1969-ben rendeződött a nyugat-európai magyar pasztorális szolgálat helyzete. Addig közvetlenül Rómához tartozott az idegen nyelvű lelkipásztorkodás, s egy szentszéki intézkedés nyomán kerültek a helyi püspökségek joghatósága alá az idegen nyelvű pasztorális szolgálatok. Münchenben erre csak 1978. december elsejével került sor, amikor *Joseph Ratzinger,* a helyi püspök – ma bíboros, a Hittani Kongregáció vezetője – felállította a magyar katolikus Missziót.

Ezzel a papoknak megoldódott az anyagi gondja, azóta a német plébánosokkal azonos fizetést kapunk. Gondot jelent ugyanakkor, hogy a helyi egyház mindenütt integrálni igyekszik a külföldi lelkipásztori missziókat. Integrációt mondanak, de asszimilációt értenek rajta.

Sokszor gondolkodom azon, vajon misszionknak meddig van jövője. Fönnmaradásunk – s ez nem csak a Nyugat-Európába szakadt magyar lelkészek gondja – összmagyar érdek, ezért a hazai állami és egyházi hatóságoknak össze kellene fogniuk annak érdekében, hogy a magyarságot Nyugaton is meg lehessen tartani. A felmorzsolódás ugyanis megállíthatatlan.

– A hazai egyházzal van e valamilyen kapcsolatuk?

Hivatalosan a kapcsolatunk annyi, hogy Miklósházy Attila püspök a magyar püspöki konferenciának is tagja. Azt is meg kell értenünk ugyanakkor, hogy Magyarországon is rendkívül kevés pap van, azt tehát, hogy lelkipásztorokat küldjenek a szórvány-magyarok közé, aligha várhatjuk.

–Úgy érzik, mintha odahaza megfeledkeztek volna az egykor disszidenseknek nevezett magyarokról?

Első alkalommal történik meg, hogy a jubileumi esztendő alkalmából a magyar püspöki kar az összmagyarsághoz szól, nemcsak a határon belüli magyarokhoz. Ennek örvendtünk, mert a nyugati magyarság két szék között él: a legtöbben lelkük mélyén még nem vertek itt gyökeret, hiába megy jól a soruk, otthon pedig mintha elfeledkeztek volna róluk. Ezzel a püspökkari megnyilatkozással most az *egy nemzethez* tartozás tudatát erősítették bennük, bennünk.

– Hogyan látja a miszsziók jövőjét?

Miklósházy püspök úrral összeállítottunk egy listát, amely mintegy ötven egyházi közösséget tartalmaz az egész világon. Azokat vettük föl erre, amelyek még az új évezred első évtizedében is bizonyára működni fognak. Jelenleg mintegy háromszor ennyi helyen vagyunk jelen. Arra törekszünk, hogy legalább az említett ötven missziót ellássuk papokkal. Sajnos Amerikában egymás után kellett bezárni a magyar plébániákat, a templomokat eladni, vagy más nyelvű szolgálatnak átadni. Ez Európában is rohamosan be fog következni.

– Münchenben mi a helyzet?

München Nyugat-Európa „titkos” magyar fővárosa. Itt hosszú távon megmarad a misszió, az utolsók között fog megszűnni.

– Hány tagja van az egyházközségnek?

Megbízatásunk minden olyan családra kiterjed, amelyben akárcsak egy magyar is él. Németországban magyarként csak a magyar állampolgárokat tartják számon, a nemzetiségeket nem. Tavaly Bajorországban 14000-en éltek ilyenek.

Mi – függetlenül az állampolgárságtól – számon tartjuk a magyar katolikusokat, akik a legkülönfélébb országok polgárai. Van például, aki az Arab Emirátusok Szövetségének útlevelével él itt. 10-14000 személyt tartunk számon. Híveim mintegy negyven százaléka nem Magyarországról érkezett, hanem a világ valamely más részéről.

– Ők nyilván második, illetve harmadik generációsok. Mennyire őrzik magyarságukat?

Vannak családok, amelyek már a második nemzedékben sem, másoknál a harmadik generációk tagjai is szépen beszélik a magyar nyelvet, sőt, a népszokásokat inkább ápolják, mint az otthoniak.

– Melyek az egyházközség életének színterei?

Az itteni elképzelés szerint az egyháznak kisebb közösségekben szükséges működnie. Ez németül az úgynevezett sejtszisztéma. Ha vannak élő sejtek, akkor van élő szervezet. Mintegy harminc különféle csoport működik misszionkon, többek között vallási, karitatív, kulturális közösségek: magyar iskola, cserkészet, szentírás-óra, ministránsok találkozója, énekkar, bibliakör, euroklub. Arra törekedtem, hogy a misszión minden korosztály, illetve minden rangú és nemű ember megtalálja a maga közösségét, ahol otthonosan érezheti magát. Az egyház nemcsak azt jelenti, hogy együtt imádkozunk, elmélkedünk, hanem az együtt-szórakozást, a közösségi élet legkülönfélébb színtereit is. Karácsonykor például kibérelünk egy nagy termet, s közös öszszejövetelt tartunk. Ehhez hasonló a Pfarrfest, magyarul majális, amikor hét-nyolcszáz ember jön össze, olyanok is, akik egyébként nem járnak templomba.

Húsvétkor és pünkösdkor – elsősorban 1990 óta – kevesebben jelennek meg a szertartásokon, mert aki csak teheti, hazautazik. Sokan vettek házat, nyaralót odahaza, s ha lehet, az ünnepeket ott töltik. Nekem a nagyhetet „tönkretette”az otthoni szabadság – hála Istennek.

Elmer

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött írásokon, leveleken.

GYERMEKEKNEK

A húsvéti szünet után lassacskán vizsszatérünk a hétköznapokhoz és zajlik az élet körülöttünk a szokott módon. Nincs sok újdonság az iskolában vagy otthon, mindenki teszi a dolgát. Mielőtt eltemetkeznél az egyhangúságban, egy újabb kis történettel hívom fel figyelmedet egy nagyon fontos dologra: Egy régi parasztház közelében volt egy kút. Rendkívülien hideg és kristálytiszta vízzel büszkélkedhetett. Sokaknak az is különlegességnek számított, hogy a legnagyobb szárazság idején sem hagyta cserben a szomjukat oltani akaró embereket.

Történt egyszer, hogy a ház tulajdonosa mindent felújított a birtokán. Átalakította a régi házat és modern vízvezetékkel látta el. A régi kutat nem használta már, s ezért lezárta, nehogy beleessen valaki.

Sok év után kíváncsiak voltak a háziak, hogyan is néz ki a kútjuk belülről. Nagy meglepetésükre teljesen kiszáradtan találták. Törték a fejüket, mi lehet az oka ennek? Megkérdezték a falu bölcsét, aki előbb feladatot adott a kíváncsi kérdezőknek: elküldte őket , hogy a mezőn egy kis növényt ássanak ki gyökerestül és vigyék el neki.

Amikor visszaérkeztek, megkérdezte tőlük: – Láttatok-e valami érdekeset e kis növénykén? Nem - felelték.

Ekkor a bölcs a gyökérre mutatott és ezeket mondta: – Amint a növény sok-sok gyökérszálon keresztül táplálkozik, úgy van ez a kutatokkal is. Sok kis csermelyből gyűjtötte össze friss vizét, és amíg használtátok, mindig tiszta és hideg maradt, mert élt. Mióta nem kell nektek a vize, elapadtak a kis erecskék, mert nem merítettetek belőle, s így nem volt mit utánatöltenie.

Így van ez az ember lelkével is. Ami az öreg kúttal történt, könnyen bekövetkezhet bensőnk forrásával, amely a jót kívánja táplálni minden pillanatban. Ha nem fordítunk hosszabb ideig kellő figyelmet lelkünkre, kiszáradunk. Jóságunk forrása maga Isten, aki Fiában közel jött hozzánk, hogy megváltson minket. De Ő nemcsak karácsonykor és húsvétkor akar velünk találkozni és lelkünket felüdíteni. Ha az elsőáldozástól a bérmálás szép ünnepéig nem „merítünk" jóságot Jézustól minden nap, igencsak állott és langyos lesz „vizünk". Menybemenetele után elküldte nekünk a Szentlelket, aki velünk marad és megerősít a jóban. A merítő eszközöket is elárulom Neked: a mindennapi ima, a rendszeres vasárnapi szentmiseünneplés és az apró kis örömszerzések másoknak, segítenek abban, hogy friss és üde legyen lelked. Ahogy a növénynek gyökérre van szüksége, hogy élni tudjon, úgy Neked is. Nem elég a mindennapi feladatok felszínes teljesítése, mert egy idő után kiszáradunk. Igyekezz Jézusban gyökeret verni, tőle tanulni s akkor mindig friss maradsz és hasznára válsz másoknak.

József atya

FIATALOKNAK

Pünkösd vasárnapján olvassuk Szent Márk Evangéliumából: „...az igazság Lelke, aki az Atyától származik, az tanúságot tesz rólam. Ti is tanúságot tesztek majd rólam, mert kezdettől fogva velem voltatok."

Van Pünkösd történetének u.n. „pesszimista" változata is. A címe ez lehetne: „Maradt minden a régiben..." Pünkösdkor a tanítványok egy helyen összegyűlve, lassan beletörődve az elmúlt hetek, napok eseményeibe, oldódó hangulatban beszélgettek. A kezdeti döbbenet, tanácstalanság, sőt csalódás immár a múlté. Jézus nincs már köztük: szomorú, de megváltozhatatlan valóság. Az ítéletvégrehajtók is megnyugodtak. A városban sem beszélnek már Róla, minden változatlan. A nyüzsgés, a piac, a kereskedők licitáló kiabálása is a régi... Végre ők, a tanítványok is nyugton lehetnek. Talán találkoznak még néha-néha, valahol, hogy a régi idők csodálatos dolgairól beszélgessenek. Egyre kevesebben, egyre ritkábban...

Az idillikus képek ellenére, ha igaz volna, szomorú történet lenne ez. De hála Istennek nem így történt. Mert unalom, látszólagos semmittevés helyett, igazi feszültség uralkodott a Jézust nem véglegesen, nem egyszer s mindenkorra elbúcsúztató igazak szívében. Nem rezignált semmittevés, hanem kitörő lelkesedés. Csodaváró kíváncsiság, hit, bizalom Jézus ígéretében jellemzi ezeket a Lelket váró-elfogadó embereket. A Lélek megnyitotta szívüket, értelmüket a népek felé: hirdetni a nyelvek sokszínűségével az Ő nagy tetteit. Bezárkózás helyett bátorságról tesznek tanúságot.

Jó lenne tudni, ma 2000 esztendővel később, hogyan gondolkodnak Pünkösdről, hogyan élik át az emberek a Szentlélek eljövetelét? „Maradt minden a régiben" kényelmes, lemondó semmittevést választják, vagy él-e még a megrendítő, átváltoztató Lélek ereje? Tény, hogy sokan elveszették bátorságukat, lelkesedésüket Jézusnak, s az Ő országának a szolgálatában...

Egyrészt sokaknak, Isten ajándékai a Lélekben már nem életforma, nem feladat, kihívás, hanem valami régenvolt, lassan a múlt homályába tűnő esemény, amiről néha-néha elbeszélgetni, egyre ritkábban összegyűlve emlékezni... jó.

Másrészt, Pünkösd ma is és a jövőben is, minden alkalommal nagyon sok embert önvizsgálatra hív. Minden ellentmondás, lankadás ellenére van még lelkesedés a megkeresztelt emberek szívében. Emberek milliói hisznek, bíznak a Lélek mindent átalakítani, új felé nyitni tudó és akaró erejében. Úgy, mint akkor, az első alkalommal. Ha ők, az apostolok, a tanítványok valóban a „Maradt minden a régiben" jelszóval szétszéledtek volna, ma nem lenne élő Egyház, nem lenne élő Örömhír, csak néhány foszladozó szép emlék... De vannak, akik vállalják, elfogadják a hajdani és az évenként újra és újra kiáradó Szentlélek, pünkösdihívás, életformáló leheletét, s aszerint igyekeznek – néha botladozva ugyan – élni, cselekedni.

Poros az Egyház vándorsaruja, ez igaz, de szívében, hiszem és higgyük mindnyájan, hordozza Pünkösd és a Mennyei Ország ígéretét. Csak legyünk bátrak, „lelkesek" arról tanúságot tenni.

Pál atya

> *Ritka az a magyar iskola, ahol legalább a Himnusz vagy a Szózat szövege ki van téve a falra. – Ez a helyzet, felebarátaim!*
>
> *(Sz)*

Cserháti Ferenc, München:

Mennyi a nyugat-európai magyarok száma ?

Ki képes számukat pontosan feltárni, és megmondani, hogy hány magyar él Nyugaton? Pontos kritériumok és statisztikai felmérések hiányában a nyugati magyarok számának meghatározásában csupán alapos feltevésekre lehet hagyatkozni. „A tényleges létszám helyett csak annak a kérdésnek a megválaszolására van lehetőség, hogy hányan lehetnek a nyugati határokon túl élő magyarok" – írja Borbándi Gyula átfogó tanulmányában (Emigráció és Magyarország, EPMSZ, 1996) és Dávid Zoltánnak, a probléma alapos kutatója adatainak elemzése után levonja következtetését: „Mindent egybevetve talán nem túlzás, ha másfél millióra becsüljük a világ könyvelven Nyugatnak nevezett részében (amelybe például a Távol-Kelet és Ausztrália is beleszámítódik) élő magyar, magyar anyanyelvű vagy származású emberek számát" (52-53. o.). Ezt a számot Miklóházy Attila is megerősíti, de világjáró útjai során nyert tapasztalatai alapján rögtön hozzáteszi: „Óvakodnunk kell, hogy ne túlozzuk el a számot, ami gyakran megtörténik. Ha elfogadjuk, hogy kb. másfél millió magyar vagy magyar származású emberről van szó, akkor az is feltételezhető, hogy az elfogadott arány szerint a másfél milliónak kb. 2/3-a római katolikus, tehát kb. 1 millió. (...) Merem azt állítani, hogy a külföldre szakadt magyar testvéreinknek csak kb. 10-15 százaléka törődik hitével és magyarságával oly módon, hogy a helyben levő egyházi és kulturális intézményeket aktívan támogatják és azok életében részt is vesznek. Ez a szám nem nagyon különbözik sok helyen a külföldi (helyi) egyházak számarányától és valószínűleg a magyarországi helyzetképtől sem. A hűséges hívek (egyház és magyarság szempontjából) többnyire az egyszerűbb társadalmi osztályokból adódnak, ami nem jelenti azt, hogy az intelligencia nincsen képviselve, bár csökkent mértékben. Ha már számoknál tartunk, megjegyezhető, hogy kb. 25 százalékra tehető azok száma, akiket nem érdekel „sem haza, sem vallás", hanem csak az anyagi meggazdagodás lehetősége, míg valószínűleg 50-60 százalék között vannak azok, akiket érdekel magyarságuk és vallásuk, de már annyira integrálódtak az itteni társadalomban, hogy csak olykor-olykor jut idejük és energiájuk annak kifejezésére magyar környezetben" (577. o.).

1998-ban a lelkipásztorok személyes vallomásai, feljegyzései, illetve kartotékjai alapján nyugat-európai viszonylatban magam is készítettem felmérést „Helyzetkép a nyugat-európai magyar katolikus lelkipásztori szolgálatról" címmel. Ennek alapján 115 ezerre tehető Nyugat-Európában a mintegy 40 magyar katolikus lelkész által nyilvántartott magyar hívek száma. Ehhez hozzá kell vennünk még a nyugat-európai magyar protestánsokat és azokat, akik egyik egyházzal sem tartanak kapcsolatot. A Nyugat-Európában élő magyarok számának alapos megközelítése érdekében mégis érdemes egymás mellé helyezni és összevetni Borbándi Gyula országonkénti összesítéseit és saját felmérésem eredményeit a nyugat-európai magyar katolikus hívek számára vonatkozóan. A számok között helyenként nagy eltérések is mutatkoznak és ezek alig magyarázhatók a magyarság vallási, illetve felekezeti megoszlásával:

	Borbándi Gyula:	Cserháti Ferenc:
Ausztriában	60.000	17.600
(Burgenlandban):	16.500	?
Belgiumban:	10.000-15.000	4.000
Dániában:	2.000	1.500
Franciaországban:	50.000	17.600
Hollandiában:	10.000	1.500-2.000
Nagy Britannia:	25.000	5.400
Németországban:	50.000	62.000-63.000
	ill. 60.000-70.000	
Svájcban:	20.000	5.000
Svédországban:	25.000	1.500-2.000
		ill. 13.000-18.000
Norvégiában:	3.000	?
Olaszországban:	10.000	2.000.

Borbándi Gyula szerint tehát mintegy 250.000-re tehető Nyugat-Európában a magyar, magyarul beszélő, illetve magyar származású emberek száma.

(vö. Emigráció és Magyarország, 52-130. o.)

A jordániai keresztény közösség

Számszerűleg egyre csökken, de továbbra is befolyásos politikai és gazdasági tényező marad abban a királyságban, amelynek uralkodói Mohamed proféta közvetlen leszármazottainak vallják magukat. *Raouf Najjar* prelátus, az ammáni latin szertartású vikariátus egyik képviselője elmondta, hogy az utóbbi 50 évben a helyi egyház híveinek száma felére csökkent. Sok keresztény vándorolt ki Amerikába és Ausztráliába, de nem azért, mert üldözték őket, hanem a magasabb fizetések reményében. Bár Jordániában a keresztények az ország csaknem ötmillió lakosának mindössze 5%-át képviselik, a képviselőházban 80 mandátumból 9 az övék, 40 szenátor közül 4-en keresztények és bevett szokás szerint a kormány 20 tagjából ketten ugyancsak keresztények. A vállalkozók között is jelentős helyet foglalnak el: 5 keresztény család kezében van az ország gazdasági életének 20%-a. ↗

A nemrég elhunyt Husszein király volt az egyetlen arab vezető, aki kedvezően fogadta VI.Pál pápa szentföldi látogatásának hírét. Az iszlám kezdetén, Mohamed szövetséget kötött Arábia és Palesztina keresztényeivel a pogányok ellen. A Korán tisztelettel emlékezik meg róluk „Al Azizat" névvel illetve őket, ami azt jelenti, hogy *kedvesek a próféta előtt*. Ma az Azizat népcsoport leszármazottai mintegy 10 törzsben, mind Jordániában élnek. A többi jordániai kereszténnyel ellentétben az Azizat keresztények hűségesek maradtak Rómához. A keresztény közösség egyik vezetője, *Sami Sliawi* így nyilatkozott: „A legrosszabbak vagyunk az arabok között. Itt vagyunk már ősidők óta, Jézus korában vettük fel a kereszténységet, és már azelőtt műveltük ezt a földet, mielőtt az iszlám csapatok megérkeztek volna."

VR/MK

SZILÁRDFY ZOLTÁN

SZEMPONTOK A MESSIANIZMUS IKONOGRÁFIÁJÁHOZ

Kisgrafikai ábrázolások a XVI.- XVIII. századból

Barokk kori biblia illusztrációk között elvétve ugyan, de előfordulnak a messiási jövendölések ábrázolása is. Egy sajátos műfajnak, a magánáhítat szentkép grafikáinak tükrében kívánom előadni a prófétai könyvek alkalmazott idézeteinek ihletésére készült szentképek tematikáját. A következő ikonografiai típusok nem direkt képi megjelenítései a prófétai szövegeknek, hanem ahogy már az újszövetségi könyvekben a szent írók értelmezték azokat.

A XVIII. század elejéről való a négy evangélium sugalmazásának ábrázolása az evangélisták attribútumaival Ezekiel próféta látomása nyomán (125). Az örökkévaló nevének dicsőségét látjuk a kilenc angyali kart képviselő puttófejek körében *Izaiás* próféta elhívatottságának nagy látomását idézve a háromszor szent Istent dicsőítő szöveggel, amely már az ősegyházban az eukarisztia liturgiájának elmaradhatatlan himnusza volt (132). A pátriárkák Messiást váró évezredeit érzékelteti Szűz Mária szívének és nevének ábrázolása akantuszos keretben, amely Jessze törzséből fakad hat királyi ős mellképével (135).

Még a XVII. század végére tehető a Jézus családfáját Szent Lukács evangélista szerint bemutató igen szemléletes képecske Ádámtól a fa tetején ülő gyermek Messiásig (134). A közép-európai szakrális grafika legkiválóbb rokokó mestere az augsburgi *Gottfried Bernhard Göz* kezétől származik a pásztorok imádását bemutató képecske, melynek alá-

Jézus a szív fölszántója
Rézmetszet, 18. sz. közepe.

írása a Példabeszédek könyvét idézi: „Aki hajnalig virraszt nálam, az megtalál engem” (239). A prágai *Antal Georg Balzer* allegorikus metszete Jézust az emberi szív szántó-vetőjeként mutatja be Ezekiel prófétát idézve: „Hozzátok megyek, felétek fordulok, azért megművelnek és bevetnek benneteket” (144).

Szintén Krisztust, mint az emberi szívek halászát ábrázolja *Balzer* Habakuk prófétát valamint Ozeás-t idézve: „A szeretet kötelékeivel vonzottam őket ”, utalva a horgászbotra rögzített zsinórra, amelynek végén a „csalétek” az isteni reménység horgonya (184). *Johann Andreas Pfeffel* jeles augsburgi grafikus 1700 körüli allegóriája, amely Jánosnak, a szeretett tanítványnak evangéliumából azt a mondatot illusztrálja: „Senki sem jöhet hozzám, hacsak nem vonzza őt az Atya, aki küldött engem”, úgy mint az előbb idézett Jeremiási és Oziási Isten és emberek közötti szeretet-kapcsolat beteljesülése a megváltás misztériumában (158). Izaiás és Ezekiel próféták jó pásztorról szóló jövendöléseit Simon *Thadu*, Balzer egy-egy szentképén érzékelteti a gyermek Messiás, valamint a megváltó Krisztus alakjáról a János evangéliumában közölt példabeszéd beteljesüléseként (180, 183). Egészen különleges Pfeffel rézmetszete Krisztusról, aki a messiási béke honában Izaiás jövendölése szerint a szelíd- és

Jézus mint a lelkek horgásza
Rézmetszet, 18. sz. közepe.

vadállatok körében hirdeti örömhírét (187). Jézus öt szent sebének és kínzóeszközeinek együttese alatt a Passióban előforduló növények között a kereszt tövében a megnyírt bárány nyíró ollóval Izaiás-t idézi: „Amint a bárány elnémul nyírója előtt, ő sem nyitotta ki a száját” (157). Egy XVII. századi metszeten Krisztus testének és vérének eukarisztikus ereklyéjét látjuk Izaiás prófétától vett körirattal keretezve, ami az Oltárszentséget, mint csodákkal tündöklő mennyei ajándékot Izaiás szavaival dicséri: „Csodálatra és bámulatra méltó módon bánok velük... és okosainak okossága elenyészik” (202). A kereszthez feszített Krisztust, mint éltető szőlőtőt a messiási korszak elérkeztét idézve a hatalmas kánaáni szőlőfürttel hordozzák a választott nép legjobbjai hírt hozván a mennyei Kánaánról (174). A következő képecskén az ifjú Messiás a saját föláldozására induló Izsák példájára kínzóeszközeit hordozva Izaiás jövendölésének értelmében: „A mi fájdalmaink nehezedtek rá... a mi gonoszságainkért törték össze... a mi betegsé-

A feszület mint kánaáni szőlőtő
Rézmetszet, 18. sz. eleje.

geinket ő hordozta” (151). Pfeffel 1717-ben készítette el a Veronika kendőjére nyomott Krisztus arcról rendkívüli szuggesztivitással ható, portrészerű metszetét a Messiásra vonatkozó 68. zsoltár mottójával: „Miattad viseltem az átkot, szégyenpír födte arcomat” (485). Ismét Denner kompozícióján egy tipikusan barokk téma ábrázolását látjuk, amelynek címe „A kis Jézus álma” vagyis a Megváltó kínszenvedésének eszközei között már kisded korában tudatosan vállalja az álomlátásában fölrémlett jövendőjét a 131. zsoltár szavaival: „Ez nyugalmam helye örökre” (143). A Mezzotintoiról nevezetes augsburgi művész, *Johann Martin Will* ugyancsak ezt a gondolatot fejezi ki még a középkori misztika látomás-irodalmából vett keresztre feszítés előtti mozzanat ábrázolásában, ahol a „fájdalmak férfia” végtelen türelemmel várakozva megpihen, ezért az előbb idézett dávidi zsoltár szavai szerint ezt a típust a német terminológia „Rastchristus”-nak nevezi (250).

A válogatott képanyag legkorábbi példányának mestere a barokk szentkép művesség talán legkiemelkedőbb tagja – *Hieronymus* Wierix, aki művészetét a Jézus Társasága eszmei célkitűzéseinek megfelelően a katolikus restauráció szolgálatába állította. Ezen a XVI. század második feléből való biblikus allegóriáján a kereszthalál egyetemes érvényű eseményét az egyéni élet bensőséges megigazulására konkretizálja egy Jeremiás prófétától vett idézet átvitt értelmezésével: „Hagyjátok el városaitokat, s lakjatok a sziklák között, Noab lakói. Tanuljatok a galambtól, amely fészkét a sziklahasadék falába rakja.” Itt a galamb maga a lélek, aki Krisztus oldalának megnyílt hasadékában talál menedéket (155). Színezett mezzotinto mutatja be a

Jézus mint festőművész
A latin szöveg jelentése: „*Itt fest a Jézus*”. 138x78 mm. Rézmetszet, 17. sz. közepe.

feszületnek azt a sajátos típusát, ahol a corpus a sebekből megrakott ún. pestis feszület, amely ismételten Izaiás jövendölését érzékelteti, melyet már Szent Péter levele is messiási értelemben idéz: „Az Ő sebei szereztek nekünk gyógyulást.” Emlékeztet ez az ábrázolás a kíméletlen járványhullámokra, s a duzzanatokban és kisebesedésekben megmutatkozó mirigy-halál szimptómáira (620). A Szent Fiát sirató, temetését gyászoló Szűzanya emblématikus ábrázolása a kitűnő *Göz* művészetét dicséri Zakariás próféta jövendölésére utalva: „Gyászolják, mint az egyszülött fiút szokás, megsiratják, mint az első szülöttet” (177). A prágai neves rézmetsző, mester *Anton Birckhard* jelentős metszete még a XVII. század végéről a Megváltó Krisztust, mint az örök élet forráskútját mutatja be, amint a bibliai nagy megtérők bűnbánattal merítenek Izaiás szavai szerint az Üdvözítő forrásaiból. Ez a szentkép mintaképül szolgált *Hogger János* szegedi festőnek az Alsóvárosi Havas Boldogasszony templom bejárati mellékoltárának egészen egyedi oltárképéhez, amely kiegészül még a Purgatórium jelenlétével, ahol a szegény lelkek enyhületét a Jézus sebeiből előtörő vérforrás hozza meg (162,166).

Budapest, 1995. szept. 7

A mintegy 30 kép közül csak mutatóban közölhetünk néhányat. A zárójelbe tett számok a szerző saját gyűjteményének katalógus-számait tüntetik fel. ■

EMLÉKTÁBLA A KERESZTÉNY MOZGALMAKNAK

Mintegy száz főnyi csoport gyűlt össze a kemény hidegben, január 26-án délelőtt az V. kerületi Kálmán Imre utca 10. számú háza előtt, ahol emléktábla avatás történt. Egyikét helyezték itt el azoknak a – sajnálatos módon – igen kevés emlékműveknek, amelyek a hazai katolikus szociális mozgalmaknak állítanak emléket.

A tábla az V. kerületi Önkormányzat, a *Barankovics Alapítvány* és a *Keresztény demokrata Vállalkozók Polgári Egyesülete* állíttatta a katolikus szociális mozgalmak és a Magyar Dolgozók Országos Hivatásszervezete egyházi vezetői: P. *Kerkai Jenő* jezsuita, *Freesz József* és P. *Varga László* jezsuita, valamint *Meggyesi Sándor, Vida István* és *Farkas György* világi vezetők emlékére. A táblát *Dávid Ibolya* miniszter, az MDF elnöke és több országgyűlési képviselő jelenlétében *Karsay Károly* kerületi polgármester és *Kovács K. Zoltán*, az alapítvány elnöke leplezte le, miután beszédében méltatta a harmincas évek katolikus reformmozgalmait.

❇

1935-től indult a legismertebb, legnagyobb ilyen mozgalom, a KALOT (Katolikus Legényegyletek Országos Testülete), mely csakhamar félmillió parasztfiatalt képzett és nevelt a maga népfőiskoláin, az EMSZO (Egyházközségi Munkásszakosztályok), és a Hivatásszervezet munkás érdekvédelmi tömörülés volt. *Teleki Pál* miniszterelnök reformterveinek támogatására e szervezetek hozták létre a Magyar Szociális Népmozgalmat, amely 1943 augusztusában *Apor Vilmos* győri püspöknél tartott megbeszélés nyomán Katolikus Szociális Népmozgalom néven előkészítője lett a későbbi *Barankovics István* vezette Demokrata Néppártnak.

1939 óta az emléktáblával jelölt ház ad e mozgalmak s a Magyar Dolgozók Országos Hivatásszervezetének székháza. S amikor 1944-ben, még a nyilas hatalomátvétel után is működő ellenállási csoport hamis menekültigyi papírokkal látott el üldözötteket, 1944. december 3-án a nyilasok rajtuk ütöttek és az emléktáblán is megörökített személyeket hurcolták a Margit körúti börtön pincéjébe. Közülük néhányan jelen voltak az ünnepségen: *Csurgai István*, *Faludy Ernőné, Göndör Tibor, Hortobágyi László* és *Vida István*. Ők hála Istennek, megmenekültek a kivégzéstől. Később a kommunisták hurcolták meg őket, miután a katolikus egyesületeket, mozgalmakat feloszlatták, az ellenzéki Demokrata Néppártot pedig szétzúzták.

Rosdy Pál, Budapest

A VATIKÁN MEGHÁTRÁLT ?

Korai volt az öröm! Március elején közölte a Vatikáni Rádió (hivatalos dokumentum alapján), hogy Pintér Gábor szentszéki diplomata, pápai káplán, a nagyszombati Apostoli Nunciatúrán titkári beosztást kapott. Kezdtünk reménykedni – ismerve a szlovákiai viszonyokat – no, végre, mozdult valami a javunkra. Ám szlovák testvéreink is mozdultak, hevesen tiltakozva a kinevezés ellen. És különös: a Vatikán sietve visszakozott! Most a helyzet: Pintér Gábor, a Vatikáni Államtitkárság további intézkedéséig, eddigi helyén, a Haiti Köztársaság nunciatúráján folytatja szolgálatát – közölte a „pápa rádiója”.

- sijó -

EGY ÉV ALATT 50 EZERREL KEVESEBB MAGYAR

Soha nem látott mértékben csökken a magyar népesség: 1999-ben 46 ezerrel lettünk kevesebben, miközben minden eddiginél kevesebb gyermek születik. Míg 1990-ben 125 ezer gyermek jött világra, 1999-ben mindössze 93 ezer Magyarországon. A szülőképes korú nők 133 gyermeket hoznak világra. Az egyszerű nemzeti utánpótláshoz viszont legalább 210-213 ezer gyermek elfogadására lenne szükség. Nekünk nem vigasz, hogy az ENSZ által közölt statisztikai adatokkal alátámasztott nyilatkozat megállapítja, hogy a népszaporulat vészesen csökken a Föld majd minden országában. Ma több mint 70 olyan állam van, amelyben a születések száma alacsonyabb az elhalálozásokénál. A társadalmak elöregedésével egyre magasabb lesz az idős eltartottak száma, miközben csökken a munkaképes és szaporodóképes lakosság. Ez a folyamat könnyen gazdasági katasztrófához vezethet.

A Magyarországra váró fenyegető veszély elhárítására száz közéleti személy, ismert tudósok, írók, művészek, színészek, a történeti egyházak képviselői stb. levelet intéztek Orbán Viktor miniszterelnökhöz és az országgyűlés képviselőihez. A levél néhány mondata:

Szűnjön meg a pártállamtól örökölt, állami keretek közt folyó népirtás;

a magyar egészségügy vezetői közt nincs helye annak, aki az anyagilag érdekelt 5 200 000 legális abortuszt végrehajtó abortőrök képviselője;

szűnjön meg a virágzó magyar abortuszipar. Az abortuszkérdés nem orvosi belügy, hanem rendkívül súlyos komplex társadalmi, erkölcsjogi probléma Nyugat-európai példák nyomán a válsághelyzetben lévő nők harminc százalékának gyermeke megmenthető egy hatékony válságtanácsadás során. Mentsenek meg évente 20 000 emberi életet!

A levél végén következik a *száz aláírás*: *Andrásfalvy Bertalantól* kezdve *Zétényi Zsoltig* bezárólag. ■

A TISZA MEGMENTÉSÉÉRT

Nemzeti folyónk, a Tisza megmentése érdekében széleskörű társadalmi összefogásra szólított fel a Magyar Polgári Együttműködés Egyesület. A felhívással az első órákban már mintegy félszáz személy nyilvánította ki egyetértését: akadémikusok, politikusok, művészek, szakemberek, sportolók: a társadalom színe-java. A névsor megnyugtató. Ám néhány „élvonalbeli" nevet hiába keresek: sem a magyar élet ijesztő fogyása ellen tiltakozók-, sem a Tisza megmentése ügyében állásfoglalók gazdag névsorában feltűnően hiányoznak. Kikre gondolok? Mindenek előtt a jól megdolgozott nyugati médiák által „a legnagyobb magyar írónak" deklarált Esterházy Péterre. És persze a hozzá-, köréje hasonult írótársaságból: Dallos György, Kertész Imre, Konrád György, meg az irodalmi pornográfiát magas fokon űző Örsi István és Petri György neve jut eszembe. Ők ilyen célokra nem adják oda a nevüket. Ingyen!

- sijó -

MILLENNIUMI NAPOK FLORIDÁBAN

Florida nyugati részén, a hatalmas Mexikói-öböl partján fekszik a kedvelt üdülőhely, Sarasota. Hála a hideg hónapokban északról ide sereglőknek, télen a lakosság száma a többszörösére nő, míg a forró nyárból az is igyekszik hűvösebb vidékre húzódni, akinek itt az állandó otthona. Sarasotának tehát tél a „szezonja". És ez az az időszak, melyben dominálnak a kulturális események: opera- és színházi előadások, szimfonikus- és kamarazene koncertek, kiállítások stb. Természetes tehát, hogy a magyar államalapítás ezredik évfordulója és első királyunk koronázására emlékező ünnepi napokat erre az időszakra összpontosították a Sarasotában és környékén élő magyarok.

Az április 8 - 12 -ig tartó HUNGARIAN MILLENNIAL DAYS fővédnöke *Orbán Viktor* miniszterelnök volt, míg a washingtoni magyar nagykövet, *Jeszenszky Géza* és *felesége* nem csak az egyes rendezvényeken vett részt, hanem Magyarország első ezer évéről előadást is tartott a University of South Florida Új Kollégiumában.

A MILLENNIUMI NAPOK tiszteletbeli védnökei között szerepelt *Victor DeRenzi*, a sarasotai Operaház Művészeti igazgatója. Az ünnepi programot lehetővé tevő szervezetek közül ki kell emelni a Kossúth Klubot, az 56-os Magyarok Világtanácsát és a Petőfi Klubot.

Jeszenszky Géza nagykövet szimbolikus gesztussal, az erdélyi népviseletbe öltözött házaspár kezében tartott nemzetiszínű szalag elvágásával nyitotta meg a képzőművészeti kiállítást április 9-én a Visual Arts Centerben.

A sűrített programban a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola fiatal művészei és a zongoraszak vezetője, *Lantos István* zongora- és orgonaművész két koncertet adtak. Az elsőt április 9-én a Church of the Reddemer episzkopális templomban, a másikat két nappal később a sarasotai Operaházban.

A többek között Bach J.S., Vivaldi, Pergolesi és Liszt művekből álló műsor előtt a közönség elénekelte az amerikai és a magyar himnuszt, majd *Karosi Bálint* Bach művet, a D-dur Toccata és Fúgát játszotta mesterien. Az Európán kívül Japánban és Amerikában koncertező Lantos István improvizációjának témájául a magyar és az amerikai himnuszt választotta. A nagyrészt amerikaiakból álló közönség lelkesen honorálta a figyelmes gesztust, úgyszintén *Pászthy Júlia* operaénekesnő „ráadását", Kodály Zoltán feldolgozásában az „Erdő mellett estvéledtem" kezdetű népdalt. A fiatal muzsikusok ragyogó teljesítményén nem érződött, hogy kéthetes amerikai turné volt mögöttük.

A „közvélemény" hangja szerint: mindenki sajnálhatta, aki elmulasztotta a templomi koncertet. De az is, aki lemaradt az április 11-i operaházi hangversenyről, melyről a Sarasota Herald-Tribune fő zenekritikusa, *Florence Fisher* „A magyarok zenei tűzijátékot nyújtottak" címmel részletes kritikát írt.

Az estnek külön hangsúlyt adott, hogy a fáradhatatlan szervező, *Kisvarsányi Éva* rövid megnyitó beszédében a koncertet küzdelmes évszázadokkal tele ezer esztendőnk áldozatainak, elsősorban a 20. század két világháborúja és a kommunizmus áldozatai emlékének ajánlotta.

A New-York-i, a Bethlehem-i (Pennsylvania), a Houston-i (Texas), a Sarasotai, valamint a washingtoni Magyar Nagykövetségen adott koncertek után hazautaztak a művészek, viszszazökkenve a „normális" életbe. Mintha a turnézás, a sok repülés, a gyakran változó időzónák és a minduntalan új környezet nem tartoznék a művész „normális" életébe. (A nehézségekre utalva csak egy példa: *Gazda Bence* hegedűtokjában a páratartalmat mérő szerkezet Texasban 100%-ot mutatott!)

Évekkel ezelőtt, egy természeti katasztrófa kapcsán, rosszalólag jegyezte meg egy hazai újságíró: „Amerikában mindent dollárban fejeznek ki". De – kérdem–, hogyan lehetett volna megrendezni ezeket az ünnepi napokat, ha nem lettek volna nagyvonalú támogatók, mint *Bánkuty Gézáék*, valamint *Bodor Péter Pál* református lelkész. Nem hiányoztak azonban a nagyszerű magyar háziaszszonyok sem, akik konyhájuk remekeivel tették emlékezetessé a kiállítás megnyitását és a templomi hangversenyt követő fogadásokat. Dolgozott mindenki. De bármilyen szerepet vállalt a munkában, tette ezt azzal a jó érzéssel, hogy magyar művészeket ismertet meg a „nagyvilággal" és a magyar kultúra ügyét szolgálja. Nem utolsó sorban a Zeneakadémiát, ahová eljuttatták a templomi koncert teljes bevételét, az operaházban adott est tiszta bevételének pedig a felét. Erre pedig -mint tudjuk- nagy szüksége van a Zeneakadémiának, hogy megmaradjon, hogy továbbra is teljesíthesse feladatát, melyet az életéről kiadott díszes album egy mondata így jelöl meg: „...Változatlanul azok között az intézmények között tartják számon a nagyvilágban, amelyek a magyar kultúrát, a magyar zenét a legméltóbban jelképezik..."

Bitskey Ella Sarasota, Fl.

NEMZETI CSALÁDPOLITIKAI KONCEPCIÓ

December közepén *Harrach Péter,* szociális és családügyi miniszter, valamint *Semjén Zsolt,* az egyházi ügyekkel megbízott, helyettes államtitkár néhány napos látogatást tett a Vatikánban.

A hivatalos látogatások során a közelmúltban elkészített *Nemzeti Családpolitikai Koncepciót* a Vatikánban is bemutatták. A miniszter elmondta: évente 170 ezer magzat fogan ma Magyarországon, melyből csak 100 ezer születik meg. Ugyanakkor évente közel 140 ezren halnak meg az ország lakosai közül. Rövid időn belül nem lesz annyi dolgozó ember, hogy eltarthassa az idős emberek sokaságát. Tudomásul kell vennünk, hogy a válságnak nemcsak anyagi okai vannak, de ha rövid időn belül nem tudjuk ezt a folyamatot megfordítani, komoly problémát jelent majd az elkövetkező nemzedékeknek.

A koncepció a nagytömegű, ám jelenleg alacsony jövedelmű középréteg erősítésében látja a kivezető utak egyikét.

A televízió, a rádió a filmgyártás számos eleme sugallja a fiatalok számára a gyermekvállalás nehézségeit és ellentmondásait. Az oktatási Minisztérium pedig családi életre nevelő videosorozattal segíti az ifjúság egészséges fejlődését. A családpolitikai koncepció foglalkozik a házasság nélküli együttélésekből, a csonka családokból adódó kérdésekkel is, bár leszögezi, hogy a kormány célja, hogy a „házasságra épülő családok terjedjenek és erősödjenek, mivel az ilyen családok tudják a családi feladatokat a legteljesebben ellátni." Ugyancsak tárgyalja a családpolitikai koncepció a roma családok helyzetét, különös tekintettel arra, hogy a jelenlegi tendencia alapján ötven év múlva a cigányság aránya háromszorosa lesz a mainak a magyar társadalomban. *Harrach Péter* úgy látja, a romakérdés megoldásának kulcsa elsősorban nem a szociálpolitika, hanem az oktatás. „A cigány gyerekek beiskolázását és tankötelezettségük teljesítését teljes körűvé kell tenni." b–sz ■

KÖNYVESPOLC

CZAKÓ GÁBOR ARANYKAPU – BOLDOG SALAMON KIRÁLY. Történelmi regény, 263 old. "Igen" kiadás, Budapest 1999.

Az Árpád-házból származó Salamon király (1062-1074) roppant összetett egyéniség volt. Uralkodása örökös küzdelemben telt el, nagybátyjával, I. Bélával, majd unokatestvéreivel, I. Gézával és a későbbi Szent Lászlóval. Többször is megtagadta hazáját, a magyar főurak ellenében külföldi segítséget hívott. Sógora – és egyben szövetségese is – IV. Henrik német király volt, s ezzel a pápa VII. Gergely haragját is kivívta maga ellen. Salamont rengeteg kudarc érte, amit nagyrészt köszönhetett nyugtalan, állhatatlan természetének. 1087-ben aztán váratlan dolog történt: kivonult a politikából, majd egyszer csak Pólában tűnt föl, ahol vezeklő szentként, gyógyító emberként tisztelték.

Czakó Gábor kitűnő könyve egy személyiség fejlődése: Salamon szüntelenül perlekedik a világgal, és főleg Istennel, borzasztóan igazságtalannak tartva, hogy a Teremtő a pártütők mellé áll, és vele, a törvényes uralkodóval szemben, őket segíti. Indulatos, káromolja az Istent, arra törekszik, hogy minél jobban megbotránkozassa, mintha azt mondaná: ha úgyis büntetsz, hát legyen miért. A sorozatos kudarcok, tragédiák azonban lassanként ráébresztik arra, hogy elsősorban önmaga démonjait kellene legyőznie. A világot ugyanis mi magunk tesszük pokollá, szabadjára engedve a gonosz, romboló erőket. Hosszas belső küzdelmek után megbékélve önmagával és a világgal, teljesen Krisztusnak szenteli életét, belátva, hogy legnagyobb dolog a világon: másokért élni, munkálkodni. "Aki meg akarja menteni életét, elveszíti, aki azonban értem elveszíti, az megtalálja." (Mt 16. , 24)

Az író Salamon alakjában modern, vívódó személyiséget ábrázol, de kidolgozottak a mellékalakok is, Judit, a király felesége, Filiberta, a szeretője, vagy a Salamonnal homlokegyenest ellentétes jellemű Szent László. Történeti hűség, finom irónia, humor, ragyogó lélekábrázolás: mindez együtt jellemzi Czakó Gábor legújabb könyvét, amely méltán sorolható legjobb történelmi regényeink közé. MK

BOLDOGGÁAVATÁS FATIMÁBAN

II.János Pál pápa május 13-án, szombaton Fatimában, a bazilika előtti hatalmas téren boldoggá avatta a két pásztorgyereket: Franciscót és Jácintát, akiknek 1927 május 13 és október 13 között többízben megjelent a Szűzanya. A harmadik „látnok", Lúcia 9 éves volt a jelenések idején, ő beszélgetett a Szűzanyával és kapott tőle üzeneteket. Később belépett a sarutlan kármeliták rendjébe, ma is kolostorukban él Coimbrában. A Szentatya hosszasan elbeszélgetett a 93 éves Lúciával.

Az egész világ nagy érdeklődéssel figyelte a eseményeket: a sajtó, a rádió, a tévé kiemelten foglalkozott a fatimai boldoggáavatással. (Sz)

A BOLDOGABB CSALÁDOKÉRT

A Magyar Pax Romana Fórum 42. kongresszusa

A hagyományosan húsvét hétfőjén kezdődő siófoki kongresszus fő témája a család volt. A témaválasztás apropóját a Magyar Katolikus Püspöki Kar 1999. decemberében A boldogabb családokért! Címmel kiadott pásztorlevele adta. Az ilyen típusú körlevél aránylag új kezdeményezés a MKPK történetében. Az elsőt, amelynek Igazságosabb és testvériesebb családokért volt a címe, 1997-ben adták közre. Ennek az első pásztorlevélnek sikerült a civil társadalom olyan alapvető fogalmait, mint a közjó, szubszidiaritás vagy szolidaritás közérthetővé tenni és bevinni a keresztény köztudatba. Az egyház e dokumentumával megmutatta, hogy képes radikálisan túllépni a kádári-korszak nyomasztó szemléleti örökségén, s a közéleti kultúra fejlesztésének mérvadó tényezőjévé válni.

„Az egyház a társadalom legfontosabb elemi sejtjének a családot tartja" – fogalmazták meg az első körlevél írói. Ha tekintetbe vesszük, hogy Magyarországon a család az az intézmény, amely a XX. század során a legnagyobb segítséget nyújtotta az embereknek a túléléshez, akkor ez a kiemelt figyelem indokoltnak tartható. Mindamellett a 90-es évek egyik jellegzetes tendenciája, hogy a családok mind jobban elvesztették rokonsági kapcsolatrendszerüket, s ezzel együtt a kölcsönösség, a gondoskodás, a törődés és a gyengédség legfontosabb tartalékait. Nemcsak a házasságok száma csökkent, de fokozódtak a házasságban és hagyományos családban élők anyagi és lelki terhei. Napjainkra a középkorú házaspárok tetemes része egy „szendvics-generáció" tagjává vált. Ez azt jelenti, hogy miközben még segítik felnőtt gyermekeiket a saját lakás megszerzésében és a háztartás berendezésében, sőt az unokák ellátásában is közreműködnek, addig ezzel egy időben idős szüleiket is támogatják és gondozzák. Válságban vagy változóban van-e a család?

Mivel a pásztorlevél végső megformálását elősegítő háttéranyagok zömét éppen a keresztény értelmiségieket tömörítő, szakmailag megalapozott, tudományos érvényű tudás elérésére törekvő MPRF tagjai készítették, a kongresszusi témaválasztás szinte magától értetődő volt. A körlevél üzenete az, hogy a család a társadalom olyan alapvető és létfenntartó egysége, amely az állam különleges védelmét és támogatását igényli. „*A család az egyház első és legfontosabb útja*", vonja le - II.János Pál szavait idézve – a négy fejezetre oszló körlevél a konklúziót.

A kongresszus résztvevői két félnap keretében vitatták meg a pásztorlevél pozitívumait és hiányosságait. A félnapok tematikája a pásztorlevél fejezeteinek mondanivalójához kapcsolódott. Ez alól csak az ötödik félnap volt kivétel, mely a családok érdekében alakult civil szervezetek számára nyújtott találkozási eshetőséget. A harminc felkért előadó és korreferáló beszélt a családdal foglalkozó szakterületek részére szilárd elméleti alapot nyújtó kutatások eredményeiről, a magyar családok helyzetéről, a családi élet megújításának különféle törekvéseiről és a pásztorlevél eddigi társadalmi fogadtatásának tényeiről. A mintegy kétszáz főnyi (kárpát-medencei és nyugati) hallgatóság megismerkedhetett a tárgykörbe vágó családpszichológiai, fejlődés-lélektani és evolúciós pszichológiai kutatások eredményeivel, a családra vonatkozó bölcseleti elgondolásokkal és a különféle családi lelkiségi mozgalmak célkitűzéseivel.

Amíg a vasfüggöny fennállásának idején, az akkoriban Nyugaton székelő MPRF főként a nemzeti és spirituális tematikát részesítette előnybe, addig manapság a kereszténység kommunikativ arculatának megjelentetése, s a szellemi horizont tágítása az egyik alapvető feladat. Az MPRF-et régi keletű, szoros szálak fűzik a *Protestáns Szabadegyetemhez*. Természetesen ezen a kongresszuson is jelen voltak protestáns előadók és hallgatók is. S a hét második felében, szervezett program keretében, a *védikus* (indiai) családmodellel való megismerkedésre is alkalom nyílt. A MPRF tradícióihoz híven a jelenlévők nem valamely szervezet képviseletében, hanem saját véleményüket megnyilvánító résztvevőként léptek fel. A konferencia a II. Vatikáni Zsinaton meghirdetett megújulás szellemében vitatta meg a családi élettel összefüggő időszerű és égető kérdéseket. A kiemelt kérdéskörök közé tartozott a válás és a válás traumája. Az egyház nem ad megfelelő támaszt az elváltak számára, nincs megoldva az elváltak lelki gondozásának feladata, s nincsenek az elvált szülők gyermekeit felkaroló programok sem.

A körlevél egyik szembetűnő erénye az, hogy határozottan a férfi és a nő egyenrangúságának eszméjét támogatja. Emellett igen meggyőzően képviseli azokat az állandó értékeket (pl. hűség, az emberi élet feltétlen tisztelete), melyek mellett ma szinte csak a keresztények állnak ki következetesen és eltökélten. Ugyanakkor a házastársak, a körlevélben leírtakat alapul véve, aligha számíthatnak klerikus támogatásra a családtervezés terén. A klerikusok hozzáértése, megfelelő személyes tapasztalat híján, ebben a kérdésben éppen úgy korlátozott, mint a szexuális örömszerzés tárgykörében. Ezeken a területeken különösen nagy szükség volna világiak bevonására. A kongresszus hozamai közé tartozott a világi pasztoráció iránti igény s a világiak lelki gondozására való felkészítése feladatának megfogalmazása. A kongresszus előadói közt szerepelt házas pap, szó esett a szexuális absztinencia illetve cölibátus lélektani kockázatairól, s megszólalt homoszexuális keresztény is.

A toleráns hang és a pluralista hozzáállás könnyebbé tette a disztingválást. Világosabban elkülönültek azok az állandó értékek, melyeknek mindmáig döntő, magatartást irányító szerepük van. Időtálló érték és törekvés pl. az, hogy a gyermek a házastársi szeretet gyümölcse legyen. Más oldalról viszonylagossá váltak olyan fogalmak, mint a „természetes" és a „mesterséges", ezeket gyakorta, ám megalapozatlanul használják érvként morális kérdések eldöntésében. S érthetőbbé vált az is, hogy mit jelent a pásztorlevél címében a „boldogabb" dinamikus törekvést intonáló fogalma. A mai egyház nem boldogság ellenes, de nem is boldogság-centrikus. A kongresszus felerősítette a pásztorlevélnek azt az üzenetét, hogy a boldoguláshoz nemcsak mindennapokon túlmutató célra, de az egyéni és családi fejlődés törvényszerűségeinek ismeretére is szükség van. A konferencián több magyar családterapeuta is előadott. A rendezvény szinte katalizálta a családterapeuták és a lelki gondozás iránt fogékony értelmiségiek eszmecseréjét. E kezdődő dialógus fontos változások kiindulópontja lehet. A Magyar Családterápiás Egyesület nem csak a legnagyobb taglétszámú a magyarországi pszichoterápiás társaságok közt, de tagjai közt számos magas szinten képzett, a családpasztoráció számára is hasznosítható tudással rendelkező szakember van.

A pásztorlevél szerepe, úgy tűnik, elsősorban *orientáló*. A kongresszus felerősítette az eredeti hangot, s ráirányította a figyelmet a gyakorlati lépéseket megalapozó – családdal kapcsolatos – elméleti fejlődés, fogalmi tisztázás, kutatómunka fontosságára. Hangsúlyt adott továbbá a családbarát politika (pl. adózás) kialakítása érdekében szükséges lépéseknek.

A kongresszus további programja is igen gazdag volt. Sok tanulságot szűrhettek le azok, akik részt vettek a civil szervezetek helyzetét, fejlődését, hazai sajátosságait tárgyaló félnapon. A civil közösségek menedzselésének, szakmaiságának, finanszírozásának és belső kommunikációjának sajátszerűségeit bemutató programhoz szervesen kapcsolódott a „civil kurázsi" erősítésére törekvő *tréning*, s a magyar kisebbségek helyzetének 90-es évekbeli változását elemző műhely.

A magyar értelmiség feladataira érzékenyen rezonáló MPRF ezúttal is impozáns programja azt a felszabadító érzést hagyta bennem, s talán a tudásukat és reményeiket megosztó résztvevőkben is, hogy a gondolkozásunkat nem korlátozhatják földrajzi, felekezeti, történelmi és másféle határok.

Kelemen Gábor Pécs

EURÓPAI MAGYAR PAPI KONFERENCIA PASSAUBAN

Idén, keresztény magyar államiságunkra emlékezve Passauban tartottuk meg május 8 és 11 között az évente sorra kerülő papi konferenciánkat *Miklósházy Attila* püspök atyánk elnökletével. Találkozónk színhelyéül azért választottuk a három folyó városának is nevezett Passaut, mert első szent királyunk felesége, Boldog Gizella (+ 1060) ide van eltemetve, a niedernburgi kolostorban. Az egyfajta magyar zarándoklatnak is nevezhető programunk a Gizella királyné sírját őrző kolostori templomban kezdődött ünnepélyes szentmisével. Itt hálát adtunk Istennek a szórványban élő híveink nevében is magyar kereszténységünk ezer évéért, amely bennünket a nyugati kultúrához kapcsolt.

A konferencia első napján *Nemeshegyi Péter SJ* teológiaprofesszor szólt hozzánk a Szentháromság megdicsőítéséről. Nagyszerűen taglalta az előadó Isten csodálatos szeretetközösségét, a Szentháromságot. Gyakran emlegette és személyes élményein keresztül élethűen magyarázta a mondást: „Az Atyaisten egy, de nem magányos." Felhívta figyelmünket a hétköznapi életünknek egy nagy valóságára, hogy mi gyakran csak a „jó Istenhez", vagy csak „Jézushoz" imádkozunk és elfelejtjük, vagy elhallgatjuk a katekizmus igazságát, hogy „egy Istenben három személy van: Atya, Fiú és Szentlélek." Ha tehát a háromszemélyű egy Isten maga a tökéletes szeretetközösség, akkor nekünk, keresztényeknek is itt a példa és a mérce a hitből fakadó tetteinkhez. Jó volt hallani és egyben tudatosítani az előadó segítségével, hogy a mi feladatunk nem megvalósítani, hanem megjeleníteni az Isten Országát közöttünk. Mindez pedig csak az egység a többféleségben elv alapján „működik".

Konferenciánk második napjának súlypontját a pasztorációs munkánk gyakorlati kérdéskörei képezték. A lelkipásztori beszámolók az egyes országokból igen kijózanítóan, de mégis egy kis reményt sugallva hatottak e sorok írójára. „Egyre csak fogyunk" – hangzott el sokak ajkáról – mind a lelkészek, mind pedig a hívek szempontjából, de ettől függetlenül mégis „fényes a jövőnk", mert Krisztus feltámadása irányt tud mutatni a 21. század magyar emberének. Az viszont rajtunk is múlik, a nyugat-európai szórványban élő magyarokon, hogy milyennek éljük meg nemzeti önazonosságunkat távol a hazától, s még inkább, mennyire leszünk képesek hitelesen anyanyelvünkön továbbadni a hitet az utánunk következő nemzedéknek. Mindez komoly áldozathozatallal járt és fog még inkább járni a jövőben, amely próbatétel megállásánál nagy szükség van minden közösségi tag együttműködésére.

A két és félnapos papi konferencián a résztvevők megemlékeztek Mindszenty József bíboros halálának 25. évfordulójáról, valamint levélben köszöntötték 80. születésnapját ünneplő II.János Pál pápát, különösen is megköszönve neki mindazt, amit a kissebbségben élő magyar hívek érdekében tesz, mint az Egyház legfőbb pásztora.

Végezetül *Cserháti Ferenc*, a püspök európai delegátusa beszámolt arról, hogy a júliusban megrendezésre kerülő Katolikus Nagygyűlésen, és az augusztus 20-i Szent István napi körmeneten a nyugati magyarság képviseltetni fogja magát. Az októberben esedékes római nemzeti zarándoklaton pedig közel 400 nyugat-európai magyar zarándok vesz részt.

Németh -Lukács

Ezeréves történelmi „vetélkedő"

Az ezredforduló kapcsán egy „2000 magyar" című felmérést végeztek és az eredményt még az év elején nyilvánosságra is hozták. Lényegileg a megkérdezetteknek arra a kérdésre kellett válaszolniuk: *kit tartanak az évzred magyarjának?*, illetve hogyan rangsorolnák ezeréves történelmünk nagyjait? A „versenyben" *Szent István* került az első helyre, a másodikra *Széchenyi István*. Ebben nincs semmi meglepő. De ki érdemelte ki a harmadik helyet? Nos: *Kádár János!* Nem vicc! Az ezeréves vetélkedőn maga mögé utasította Mátyás királyt, Rákóczit, Kossúthot, sőt a radikál-baloldal bánátara a szocialista történetírás olyan kedvenceit, mint Dózsa György, vagy a kissé hóbortos „Stancsics hazafit„. Ezek után arra is elkészülhetünk, hogy legközelebb a törpe Rákosi kap díszhelyet a magyar Pantheonban. – Végül is érdekes lenne tudni: kik voltak a felmérők és kik a megkérdezettek?

- sijó-

Lelkigyakorlat Zürichben

Az előkészületi idő méltó befejezése volt a zürichi Szt. István magyar misszióhoz tartozó hívek számára a három napos lelkigyakorlat. *Dr. Tempfli Imre* atya az irgalmasság lelki cselekedeteiről tartott elmélkedéseit nagy figyelemmel és lelkesedéssel hallgatta a 42 tagú csoport. Az elmélkedések, beszélgetések és a közös étkezés egy nagy családá kovácsolta össze a lelki felfrissülést kereső híveket. A lelki igény, az érdeklődés és a szép számú templomlátogató erősíti bennünk az érzést: a misszionk életképes.

Vizauer Ferenc plébános

HIRDETÉSEK

Március 25-én, Gyümölcsoltó Boldogaszszony napján emlékezünk meg ***Kaszap István*** *születésnapjáról, aki ezen a napon lenne 84 éves. A jó Isten kegyelméből példás életet élt és hősies szenvedését felajánlva 1937. december 17-én volt mennyei születésnapja.*

Ez évben, március 25-én a Duna TV-ben bemutatásra került egy videókazetta, amely: ***„Isten szolgája”*** *címmel Kaszap Istvánt és tisztelőinek vallomásait ismerteti. A Videókazetta több vállalatnál is kapható. Ez is jelzi, hogy a jó Isten mennyire csodálatos módon segíti elő ezt az ügyet. Kérem, fogadják szeretettel e pár sort Isten szolgája, Kaszap István 88 éves, félig vak novicius társától. Nagy kegyelem lenne, ha a szentév alkalmával, a római ıúsági találkozón, a Szentatya a boldogok sorába emelné szeretett testvérünket.*

A kazetta megrendelhető az alábbi címen: id. Mervay Kálmán, Dagály u. 2. III. 8., H-1138 Budapest. (Árát Mervay úr adja meg.)

Bóday Jenő SJ (Pilisvörösvár)

☞

IV. Európai Családterápiás Konferencia 2001, június 26-30 között, Budapesten, Részletesebb információ: Chemol Travel (Joó Mónika), 1052 Bp., Deák Ferenc u. 10. Tel./Fax: 0036-1-266-7032. Email: Incoming@chemoltravel,hu.

Balatoni nyaraló, nyugodt környezetben szép nagy ház kerttel kiadó! Érdeklődni: telefon: 00 49/ 89-15 7 6 872

Hévíz-Dobogómajorban, csúcsszezoni, 6 fős, 5 csillagos, aranykoronás apartmanok és bio-ház örökös üdülési joga RCI-tagsággal áron alul eladó. A hévízi tótól 5 perc séta, közel a Balatonhoz. Az üdülési hét az RCI klubon kersztül elcserélhető kb. 80 országba. Az RCI-be deponált 3 db.heteinket is átadjuk. Ez év 26. hetében 3 db. egyenként 6 fős apartmann kiadó és/vagy eladó. (június 24 - július 01) Érdeklődni. Telefon: (H) 0036 1 276 9675.

Zarándoklatok Magyarországról
autobusszal.
Lourdes, Fatima, Siracusa, Nápoly, Rotondó, Róma, csíksomlyó... Kérjen részletes programot:
Telefon .(H) 46/34-44-54

Dr. Schulte – Dr. Frohlinde, ügyvédi tanácsadás
minden jogi kérdésben.
Schwarz Annemarie, hites tolmács és fordító
német / magyar nyelven.
Tel.: 0211/44 22 40, Fax: 0211/44 28 16

A nevem Timea Ludescher, 23 éves vagyok, 53 kiló és 165 magas. München közelében megismekednék, házasság céljából – és ha lehetséges 35 évig vagy – fiatalabb férfival. **Fényképes válaszokat** címemre: Wiesenweg 10, D-83026 Happing-Rosenheim, várok.

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE !

Befizetéseket és átutalásokat postacsek-kontónkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge München – Sonderkonto: Postbank München, Konto-Nr.: 606 50-803, BLZ 700 100 80.

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK NAGY VÁLASZTÉKBAN!
Olcsó áron raktárról – kérje árlistánkat!
JOSEF UDVARHELYI, Tel.: (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2, D-90478 NÜRNBERG

Köszönjük, ha megújítja előfizetését!

„TÉTÉNY” Ungarische Spezialitäten
Kreitmayrstr. 26 – 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93.

		DM
Szürkebarát		*7,80*
Tokai Hárslevelű		*8,60*
Chardonnay		*6,90*
Villányi Rosé, Kékoportó		*8,80*
Villányi Kékfrankos		*10,50*
Hajosi Cabernet		*15,50*
Villányi Couvee		*18,50*
Egri Bikavér		*8,60*
Tokaji Szamorodni		*12,50*
Tokaji Asszú 3 puttonyos		*20,—*
Tokaji Asszú 4 puttonyos		*23,—*
Unikum		*29,—*
Cseresznyepálinka	*1 liter*	*31,—*
Barackpálinka	*1 liter*	*31,—*
Tarhonya, kocka, cérnatészta	*1 kg*	*7,—*
Májas-, véres hurka, disznósajt		*15,—*
Tokaszalonna		*15,—*
Házi kolbász		*17,—*
Száraz kolbász	*1 kg*	*25,—*

Személy és árufuvarozás Magyarországra. Elfogadható áron, megegyezés szerint, háztól-házig. Telefon: D-0049-07034-62580.

Budán közel a várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: (CH) 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34.

Budai kertes villában újonnan kialakított kétszobás ill. másfélszobás, bútorozott komfortos lakások kiadók 40 DM/lakás, naponta. Parkolás zárt kertben, Tel.: 00-36 12 02 30 25.

ERDÉLYBE utazás luxus-kisbusszal kívánt helységekbe. Ideális nyugdíjasoknak és utazóknak sok csomaggal. Utazás Bükre, Hévízvagy Budapestre. München: (D) Telefon/Fax: 089/69 99 85 ,089/67 05 618 v. 0172/84 25 288.

Eladó Sopron mellett, Kopházán a Balffy Szanatóriumtól és a Termál fürdőtől 2 km-re kétszobás összkomfortos, központi fűtés (gáz, víz, villany, telefon) csinos kis lakás kb. 50 nm lakóterület, 3000 nm szőlősített telekkel. Irányár: 95 000 DM. Tel.: (H) 0036/99/357-553.

Kapuvár közelében, 18 hektár szántóföld eladó a 85-ös országútnál. Szőlő, gyümölcsös- és ipari területnek is alkalmas. Irányár 4,-DM/m² Érdeklődni: Telefon/fax: (D) 0751/62-937. Ház-csere is megoldható!

BUDAI, 3 SZOBA-HALLOS, 105 m²-es, cirkofűtéses, teljesen felújított és vadonat új bútorokkal berendezett, 4. emeleti, liftes, balkonos Bocskai utcai lakás (Parabol-TV) azonnali beköltözéssel eladó. Irányár: 155.000 DM. Telefon: ((D) 089-3086257 este 20 óra után.

Eladó Balatonmáriafürdő központjában a víz parttól ca. 50 m-re kétszintes ikernyaraló fele 2340 m² telken, 70 nm-es lakóterülettel. Irányár. 63.000 DM. Telefon: 0036/72/3344-166.

Budapesten, az Andrássy úton, az operánál felújított, csendes, másfélszobás lakás hazalátogatóknak kiadó. Tel.: (D) 0049/89/937888.

Jugoszláviában, Vajdaság területén, Temerin központjában 10x10 nm-es alapterülettel, téglából készült épület, üzlethelységgel, melléképülettel, telefonos ház eladó. Érdeklődni: (H) 0036/30/9953-292-es telefonszám alatt.

Idős házaspárnál vagy egyedülállónál házvezetői állást vállal 44 éves független, melegszívű magyar hölgy. Tel.: 0036 209151512 vagy 0036/34336269.

Svájcban élő, 30 éves, csinos, házias, zárkózott unokahúgomnak keresek intelligens, független férfit 28-42 éves korig. Jelige: **„Csipkerózsa 2000”** a kiadóba.

Budapesten élő orvosnő, 168 cm magas, 49 éves keresi korban hozzáillő, katolikus, jellemes, vidám férfi ismeretségét. Jelige: **„Tavaszi találkozás”**

40 éves férfi vezetési jogosítvánnyal munkát keres Münchenben. Öreg személy gondozását, betegápolást vagy más munkát is vállalna. Válaszokat **„Gondozás”** jeligére a kiadóba.

6 személyes Herendi étkészlet és kávéskészlet eladó! Telefon: (D) 07121-620410.

ÚJONNAN MEGJELENT MAGYAR DALOK!

Adi Pop: **„VÉRZŐ HAZÁDBÓL”** címmel, 56-os magyarok számára készült **CD**, minden idegenben élő magyarnak csodálatos élmény. Meghallgatása során a hallgatóban felevelenedik a forradalom, az azt követő menekülés, az új haza, a honvágy. És az eredmény a mai napig, „Mindegy, hogy mire vitted- és hová haladtál, a végén mégis csak magyar maradtál”. Biztos vagyok benne, hogy ezek a valóságból merített szívhez szóló, mély érzelmekkel telített dalok, mint **„A FORRADALMÁR HALÁLA”**, a**„VÉRZŐ HAZÁDBÓL”** vagy **„A JÖVŐ GYERMEKE”** egy jó magyar szeméből kicsalja még a könnyet is. **20,– DM** borítékban, azonnal küldjük a CD-t.

UNGARÓBLUES MUSIK VERLAG:
Éva Jággi, Friedberg Str. 8,
CH-3380 WANGEN an der AARE

BEATRIX PANZIÓ H-1021 Budapest, Széher út 3. Tel./Fax: 0036-1-3943-730 és telefon 0036-1-2750-550. Szeretettel várjuk családias panziónkban, zöldövezetben, de közel a centrumhoz. Szállodai színvonal – zárt autóparkoló.

SZABÓ VALÉRIA
ügyvéd és hiteles fordító,
tolmács német és magyar nyelven.
Telefon: 07131-68823 Fax: 07131-84023

Szombathelyen, Bük-Sárvár Gyógyfürdők szomszédságában, a balatoni út vonalában - kedvező áron – családi ház különbejáratu részben szállást biztosítok e tájra látogatók részére. Telefon: (H) 0036-94-325 933.

Európaiak, tengerentúliak társközvetítése: H-1074 Budapest, Csengery u. 23.
Telefon/Fax: (0036-1) 341 59 55.

Siófok: víztől 12 km-re 2700 m² területen, 80 m² felújított kemencés, összkomfortos paraszthaz melléképülettel eladó! A háztól 600 m-re van Gyógy- és termálfürdő! Irányár: DM 49.000,-. Telefon: 0036-20-985-7676 és fax: 0036-85-532-259.

Budapest új városközpontjában, dunaparti panorámával, eladó egy 3 szobás (94 m2), II. Emeleti lakás, **24 millió** Ft.-ért. Érdeklődni: **Tel.:** (H) 0036/209/603-843 v. 0036/1/2161-391.

Két budapesti testvér, elhelyezkedne házvezetőnek idős hölgy, úr vagy házaspárhoz, többéves gyakorlat van. Tel: 0036/1/332-3205 este.

42 éves férfi, német tudással, jogosítvánnyal, autóval munkát (esetleg szociális vagy ápolást is) vállalna. Jelige **„Megbízható”.**

UNGARN-IMMOBILIEN! Országszerte lakások, házak, telkek és üzleti ingatlanok, investiciók, telekkönyvi beírások stb. Díjmentes tájékoztatás: Immobilienservice Weber, telefon/fax: (D) 0345/52 34 879.

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK

ANGLIA

London: Rev. Mgr. Tüttő György főlelkész, Dounstan House, 141, Gunnersbury Avenue, GB-London W3 8Le,
Telefon: 0044/81/992 20 54

AUSZTRIA

Bécs: Ft. Hegyi György, Ung.Röm.Kath. Seelsorgeamt, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, **Telefon: 0043/1/526 49 72**

Pázmáneum, Veres Árpád rektor. Szentmise: minden Szombat este 18.00,A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14, **Telefon: 0043-1-317-36-56,**

Burgenland/Alsóőrött: Pfarramt Unterwart, Ft. Dr. Galambos Ireneus OSB,
Telefon: 0043/ 33/527 108

Grác: Szentmise minden vasárnap d.e. 10 órakor Griesplatz 30. sz. alatt a Welsche-Kircheben, Schönau Gürtel 41, Ugri Mihály gondnok, **Telefon: 0043/316/68 35 08;**

Linz: Misézőhelyek: Linz, Wels. Érdekl.: Ft. Szabó Ernő, Senefelder Str.6., A-4020 Linz, **Telefon: 0043/732/342-568**

BENELUX

Brüssel: Ft.. Gödölle Márton, Mission Catholique Hongroise, rue de1 Arbre Benit 123, B-1050 Bruxelles/XL/
Telefon/fax: 0032/2/64 85 336,

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Amonier Hongroise, Rue des Anglais 33., B-4000 Liege, **Telefon: 0032/ 4/22 33 910**

DÁNIA

P. Horváth Kálmán SJ főlelkész, Stenosgade 4, DK-1616 Köbenhavn,
Telefon: 0045/31/2185 88

FRANCIAORSZÁG

Párizs: P. Dr .Ruzsik Vilmos CM, Ft. Molnár Ottó, szentmise minden vasárnap 11-kor Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS,
Telefon.: 0033/1/42086170

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 74 rue du Grand-Roule, F-69110 Ste Foy-les-Lyon,
Telefon: 0033/7/850 16 36

NORVÉGIA

P. Teres Gusztáv SJ, Munkerudveien, 52, N-1165 Oslo, **Tel./fax.: 0047/22744 124**

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr.Németh László főlelkész, Pontificio Instituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Róma,
Telefon: 0039/6/684-261

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Röm Katholische Ungarn-Mission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, **Tel.: 0041/1/362 33 03**

Bern: Ft.P. Cserháti Ferenc Kálmán OFM, Röm. Kath. Ungarn-Mission, Rainmattstr. 18, CH-3001 Bern, **Telefon: 0041/31/381 61 42**

Genf: Ft. Mátyás Imre, Minden hó 1. és 3-ik vasárnapján, **Telefon: 00 41/21/64.78 678**

Lausanne: Ft. Mátyás Imre, Szentmise minden hó 2.ll.4-ik vasárnap. **Tel.: 00 41/21/6478 678**

Fribourg: Ft.P.Dr.Mehrle Tamás OP, főlelkész, Szentmise minden hó utolsó vasárnapján 10.30, az **Orsolyiták** templomában. (rue de Lausanne).
Telefon: **0041/26/32 26 097.**

ÉLETÜNK
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Magyar Katolikus Főlelkészség
Landwehrstr. 66 · 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
(Ungarische Delegatur)
Felelős kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészség
Főszerkesztő: dr. Cserháti Ferenc
Felelős szerkesztő Fejős Ottó
A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Frank Miklós, Ramsay Győző, Szamosi József (olvasó és tördelő szerkesztő) és Vincze András.
*
Redaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstr. 66 · D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Verantw. Redakteur: Ottó Fejős
Abonnement: DM 30,— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 45,—
ELŐFIZETÉS:
Az életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik,
ők küldik szét, náluk is kell előfizetni!
Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkész,
oda a kiadóhivatal küldi az újságot.
1 példány ára: 3,00 DM
Előfizetési ár egy évre DM 30,—
vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúlra légipostával DM 45,—
Lapzárta minden hónap 10-én.
Hirdetéseket csak 10-ig fogadunk el.
Postbank München:
Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80
Katholische Ungarnseelsorge,
Sonderkonto „Életünk”.
Erscheint 11 mal im Jahr.
Satz: Életünk
Druck: AMPER DRUCK GmbH
WERBE-DRUCK Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11, 82256 Fürstenfeldbruck
Tel. (0 81 41) 61 01 20
Fax (0 81 41) 60 01 28

Református istentisztelet Münchenben a hó. minden 2. és 4. vasárnapján, 11 órakor, Reisinger Str. 11

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!●
Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közlünk!

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN

Hirdetési díjak 1996 január 1-től:

	DM
Apró-, házassági-, általános hirdetés ára soronként (kb. 40 betű)	**7,—**
Jelige portóval	**7,—**
Külön kívánságokat esetenként árazunk.	
Üzleti-, nyereséges hirdetések soronként	**10,—**
nagybetűs (kétsoros) sor	**20,—**
kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Egymásutáni háromszori hirdetés esetén	**10 % kedvezmény**
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén	**20 % kedvezmény**
Egy évi hirdetés esetén	**25 % kedvezmény.**

Hirdetések határideje minden hónap 10-e, befizetve!

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE !

Kérjük előfizetőinket, hogy a befizetési díj összegét US 45,– értékében a Münchenbe, a szerkesztőség címére küldjék.
Előfizetési díj egy évre 17,— US $ + 13,– US $ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.

Beilagenhinweis: Zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLÉKELTÜNK.

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető Magyarországon az OTP Bank Budapest VIII. ker. Körzeti fiók: 11773085-07063558, t.a. 973080706355 számú kontójára, Fejős Ottó néven. Évi előfizetés híveknek: 2000. Ft.; lelkészeknek öt intenciós testimónium a kiadóhivatal címére.

Kérjük, a befizetésnél NEVÉT feltüntetni szíveskedjék, különben a kontón csak az összeg jelenik meg.